

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ • ΕΤΟΣ ΜΗ' • ΤΕΥΧΟΣ 8 • ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1999



ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

περιεχόμενα

3-4 ΙΕΡΕΥΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου



5-7 ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΑ ΣΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΣΗΜΕΡΑ

Άλεξ. Μ. Σταυρόπουλου

8-9 Η ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΤΑΡΕΤΣ ΖΩΣΙΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΝΟΧΗ

Μιχ. Κ. Μακράκη



10 Η ΠΑΝΑΓΙΑ «Η ΧΡΥΣΟΠΗΓΗ» ΤΗΣ ΣΙΦΝΟΥ

Άρχιμ. Δωροθέου Πολυκανδριώτη

11 ΠΕΝΤΕ ΝΕΟΙ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΣΤΟΥΣ ΛΕΙΨΟΥΣ

Άρχιμ. Ρωμανού Φωκάκη



12-15 ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Άρχιμ. Παύλου Ίωάννου

16-17 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ

18-19 «ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΕΚ ΠΕΡΑΤΩΝ»

ΣΤΗΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΗΣ
Ι. Μ. Χατζηφώτη



20-21 ΤΟΜΕΑΣ ΕΝΟΡΙΑΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

π. Ίωάννου Άντωνοπούλου

22-23 ΓΡΑΜΜΑ Σ' ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΑΙΔΙ

24-26 «ΧΑΙΡΕ, ΠΑΡΘΕΝΕ ΜΑΡΙΑΜ...»

Κωνστ. Π. Παπαθανασίου

26-27 ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΚΙΛΚΙΣ

Αικατερίνης Γ. Λαλαγιάννη



28-29 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

Είρήνης Οικονομίδου

30 ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΙΑΤΡΕΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΚΟΛΓΟΚ

π. Γεωργίου Βακωνάκη

31 ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Έπιμ. Άθ. Ι. Άναστόπουλου



Εικόνα του έξωφύλλου



Η Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς
Ιω. Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ

Τηλ. και Fax 72.18.308

<http://www.ecclesia.gr>

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

του Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος
κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Άθηνών και πάσης Ελλάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

† Ό Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ό Καισαριανής ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ό Μεσογαίας και Λαυρεωτικής ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Όμότ. Καθηγ. Παν/μίου Άθηνών

Τακτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Άκαδημίας
των Έπιστημών και των Τεχνών

ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

Ευάγγελος Π. Λέκκος

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Άρχιμ. Μακάριος Φιλοθέου

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Άρχιμ. Σεραφείμ Καχριμάνης

**ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ - ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ-
ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΒΕΕ

Άσκληπιού 80, 114 71 Άθήνα

Τηλ. 36.24.728, 36.01.605 - Fax: 36.01.679

web site: www.papanikolaou.gr



Ἱερεὺς καὶ ψυχοσωματικὴ Ἱατρικὴ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, ὅπως εἶπαμε σὲ προηγούμενο ἄρθρο μας, ἔχει παρουσιάσει πλῆθος κληρικῶν, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἱατροί, καὶ ἔχει προωθήσει τὴν ἀρίστη συνεργασία κληρικῶν καὶ ἱατρῶν. Στὰ ἴχνη αὐτῶν καλεῖται καὶ σήμερονὰ ἀκολουθήσει κάθε κληρικός καὶ λαϊκός. Βεβαίως κατὰ κανόνα δὲν ἔχει τὸ θαυματουργικὸ χάρισμα τῶν ἰάσεων, τὸ ὁποῖο ὁ Θεὸς δίδει μόνον σὲ ὀλίγους. Ἄλλ' ὅμως κάθε κληρικός μπορεῖ ἀφ' ἑνὸς νὰ ἔχει καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὀλίγες ἢ πολλές θεωρητικὲς ἢ πρακτικὲς ἱατρικὲς γνώσεις, ἐὰν τις ἔχει, ὅπως συμβαίνει σήμερονὰ ἰδιαίτερον σὲ ἀρκετοὺς ἱερεῖς ἢ σὲ ἱεραποστολικῶς δρώντα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι καὶ ἱατροί ἢ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ νοσηλευτικὸ ἔργο.

Ἐπειτα ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ὑποδεικνύει τοὺς ἀσθενεῖς τὴν ἀνάγκη προσφυγῆς σὲ καταλλήλους ἱατρούς. Γενικῶς πρέπει νὰ βλέπει μὲ συμπαθὲς βλέμμα τὸν ἱατρό, νὰ συνεργάζεται, ἐὰν εἶναι δυνατόν, μαζί του καὶ νὰ ἐμφυῶ τοὺς ἐνορίτες του τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη πρὸς αὐτόν. Ὅταν τοὺς βλέπει ἀπὸ ἀγνοίαν νὰ καταφεύγουν σὲ διάφορους κομπογιαννίτες, γιὰ νὰ δροῦν τὴν γιαιτρεία τους, πρέπει νὰ τοὺς λέγει, ὅτι ἡ Ἱατρικὴ ἐπιστήμη εἶναι καλὴ καὶ εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεό.

Τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι ὁ ἱερεὺς μπορεῖ νὰ προωθῇ τὴν ψυχικὴ ἐξυγίανση τῶν ἀσθενῶν, γιὰ νὰ ὑποδοηθοῦνται

οἱ ἱατροὶ στὴν ἀσκησι τῆς «Ψυχοσωματικῆς Ἱατρικῆς». Μπορεῖ, ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης νὰ εἶναι «διδυμοτόκος», ἀποβλέποντας ἀφ' ἑνὸς στὴ μόρφωσι τῆς ψυχῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου στὴ διάπλασι καὶ «εὐσχημοσύνην τοῦ σώματος» (Migne E.Π. 44, 928). Ὁ Μ. Βασίλειος, πού θεωροῦσε τὴν ἱατρικὴ ἐπιστήμη ὡς «φιλανθρωπία» καὶ «ὑγείας χορηγόν» (Αὐτ., 32, 684), φρόντιζε ὥστε στὰ νοσοκομεῖα τῆς «Βασιλειάδος» νὰ θεραπεύονται ταχύτερον οἱ ἀσθενεῖς μὲ τὴν τόνωσι τῆς ψυχῆς, πιστεύοντας ὅτι ὁ ἱκανὸς ἱατρός «οὐ μέχρι τῶν σωμάτων περιορίζει τὴν ἐκ τῆς (ιατρικῆς) τέχνης χάριν, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων ἐπινοεῖ τὴν διόρθωσιν» (Αὐτ., 32, 684-685).

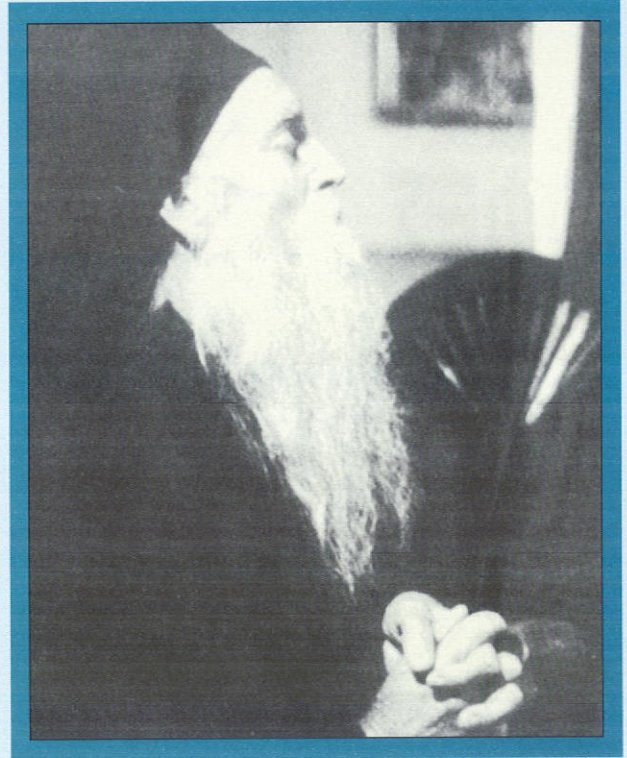
Γι' αὐτὸ ἡ καλὴ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ποιμαντικὴ ἐργασία μπορεῖ νὰ συντελέσει ὄχι μόνον στὴν πνευματικὴ τόνωσι τοῦ ἀσθενοῦς, μὰ καὶ στὴν ἀποκατάστασι τῆς σωματικῆς του ὑγείας. Ὁ ἱερεὺς εἶναι πρὸ πάντων ἐκεῖνος, πού θὰ μεταδώσει στὸν ἀσθενῆ ὄχι μόνον τὴν πίστι στὴ θεῖα βοήθεια, πού εἶναι ἡ πρώτη γενεσιουργὸς αἰτία πάσης ἰάσεως καὶ θεραπείας, ἀλλὰ καὶ θὰ ὀπλίσει τὴν ψυχὴ του μὲ τὴν χαρὰ καὶ τὴν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι μὰ ἀπὸ τίς κυριώτερες προϋποθέσεις τῆς σωματικῆς ὑγείας.

Ὅπως καθιστᾷ φανερόν ἡ σημερινὴ «Ἱατρικὴ τῆς προσωπικότητος» ἢ «Ψυχοσωματικὴ Ἱατρικὴ» ἢ ψυχικὴ

υγεία ἐπιδρᾶ εὐνοϊκῶς στὴν σωματικὴ υγεία. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἔλεγεν ὅτι «γῆρας λύπαι τίκτουσιν» (Migne E.P. 37, 923). Ἡ Ἁγία Γραφή καὶ τὰ Ὁρθόδοξα λειτουργικὰ κείμενα διακηρύττουν ὅτι «καρδίας εὐφραينوμένης θάλλει πρόσωπον» καὶ ὅτι ὅταν «φοβῆται τις τὸν Κύριον καὶ ἐκκλίνη ἀπὸ παντὸς κακοῦ, τότε ἴσασιν ἔσται τῷ σώματι», αὐτοῦ καὶ «ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ». Ἀντιθέτως «οὐκ ἔστιν ἴσασιν ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου» (Ψαλμ. λζ').

Κατὰ τὴ μαρτυρία αὐτῆς τῆς Ἱατρικῆς, «πᾶσαι αἱ ὀργανικαὶ λειτουργίαι μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἀδῆλων βιολογικῶν ἐκδηλώσεων διατελοῦν συνεχῶς ὑπὸ ἀδιαλείπτως ἐπενεργούσας ψυχικὰς ἐπιδράσεις» (Μ. Γερούλανου, Αἱ ψυχικαὶ ἐπιδράσεις ὡς νοσογόνος παράγων, Ἀθῆναι, 1948, σ. 19). Οἱ πλείστες τῶν ἀσθενειῶν, ὄχι μόνον τῶν λειτουργικῶν, οἱ ὅποιες παρουσιάζουν διαταραχὲς τῆς λειτουργίας τῶν ὀργάνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀργανικῶν, οἱ ὅποιες παρουσιάζουν βλάβες στὰ ἴδια τὰ ὄργανα, ἔχουν ὡς αἰτίαν τους μίαν ἀνώμαλη ψυχικὴ κατάσταση. Ὁ αἰμμητος Καθηγητὴς Γερούλανος στὸ βιβλίο του, πὺν μνημονεύσαμε πρὸς πάνω, ἀναφέρει διάφορες ἀσθένειες, πὺν προκαλοῦνται ἀπὸ ψυχικὲς ἐπιδράσεις. Πρόκειται γιὰ ἀσθένειες τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος (καρδιακὲς καὶ ἀγγειακὲς διαταραχὲς) ἀσθένειες τοῦ νευρικοῦ συστήματος τῶν ματιῶν, τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος (ἀσθμα, φυματίωσι), τοῦ πεπτικοῦ συστήματος λειτουργικὲς καὶ ὀργανικὲς διαταραχὲς τοῦ οὐροποιητικοῦ συστήματος (νεφρῶν, κύστεως) κ.λπ.

Τὰ ἔχθρικά πρὸς τὸν πλησίον αἰσθήματα καὶ πάθη, ἡ κακεντρέχεια, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος, ἡ ἐκδικητικὴ καὶ κακουργικὴ διάθεσις δὲν βλάπτουν ἀπλῶς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δηλητηριάζουν κυριολεκτικῶς καὶ πραγματικῶς τὸν ὀργανισμό, τὰ κύτταρα, τὸ αἷμα, ὅπως ἀκριβῶς ἐνεργοῦν οἱ τοξικὲς οὐσίες, ὁ ἰὸς τῶν φαρμακερῶν ζώων, οἱ τοξίνες τῶν παθογόνων μικροβίων καὶ οἱ πτωμαῖνες τῶν θνησιμαίων. Ἐξ ἄλλου ἡ ἔλλειψις χριστιανικῆς γαλήνης, χαρᾶς, πραότητος, ἐγκρατείας ἢ ἀπουσία τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος καὶ ὑπομονῆς ἢ ἀγωνιώδης μέριμνα, ὁ ἐκ τῆς ὀλιγοπιστίας φόβος καὶ ἡ ἀνησυχία οἱ ποικίλες καταχρήσεις τῆς συγχρόνου ἀντιχριστιανικῆς ζωῆς –ὅλα αὐτὰ προκαλοῦν καρδιακὰ νοσήματα, «ὑπέρτασιν, ἐπηρεάζουν τὰ νεῦρα τοῦ στομαχιοῦ. Μεταβάλλουν τοὺς γαστρικοὺς χυμοὺς ἀπὸ κανονικοῦς σὲ μὴ κανονικοὺς καὶ ὀδηγοῦν σὲ διάφορες νευρικὲς διαταραχὲς.



Ὁ ἱερεὺς θὰ τονίξη ὅτι ὁ ἀντιχριστιανικὸς τρόπος ζωῆς βλάπτει σημαντικῶς τὴν υγεία τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὸν κορυφαῖο ψυχίατρο Jung, «ἡ κυρία αἰτία τῆς νευρώσεως τῶν ἐνηλίκων εἶναι ἡ ἔλλειψις θρησκευτικότητος» καὶ «οὐδεὶς ἔχει τῷ ὄντι ἰαθῆ, ὅστις δὲν ἀπέκτησε τὴν ἑαυτοῦ θρησκευτικότητα» (Σπ. Καλλιὰφα, Τὸ περὶ ψυχῆς πρόβλημα, Ἀθῆναι, σ. 61). Ἀντιθέτως, ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ἐγκαθιδρυθῆ στὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων, ὑπάρχει ἐλπίς καὶ δυνατότης νὰ βασιλεύσῃ μέσα της καὶ νὰ «φρουρήσῃ» αὐτὴν ἢ «πάντα νοῦν ὑπερέχουσα» γαλήνη καὶ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀρθῆ τὸ χάος τῶν ἐσωτερικῶν συγκρούσεων καὶ ἀντιθέσεων, οἱ ὅποιες εἶναι ἡ κυρία αἰτία πολλῶν ψυχικῶν, νευρικῶν καὶ ὀργανικῶν ἀσθενειῶν. Ὡστε αὐτὴ ἡ Ἱατρικὴ Ἐπιστῆμη σήμερον πιστοποιεῖ, ὅτι ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, πὺν δημιουργεῖ τὴν ἀρίστη ψυχικὴ κατάσταση, ἐξασφαλίζει τὴν ἀριστερὴν συνθήκη τῆς σωματικῆς υγείας. Καὶ ἡ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς εἶναι τόσο γρηγορότερη, ὅσον ἡ ψυχικὴ κατάσταση εἶναι καλύτερη καὶ ἐμποτίζεται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν γαλήνην καὶ χαρὰν.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ὁ καλὸς ἱερεὺς μπορεῖ μὲ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν στὴν ψυχὴ τοῦ ἀσθενοῦς νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀνάρρωσίν του ἢ νὰ καταστήσῃ τὴν διαδρομὴν τῆς ἀσθενείας του ὀλιγότερον ὀδυνηρῆν. Ὑπολείπεται νὰ ἐπισημάνωμε τὰ πλαίσια μέσα στα ὁποῖα ἀπαιτεῖται ἡ εὐεργετικὴ αὐτὴ πομπαντικὴ ἐπίδρασις...

Πολιτιστικός μεταβολισμός

Τὸ ἦθος, λοιπόν, τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ ἐμπνέεται ἀπὸ ἓνα τρισσὸ σχῆμα: τῆς ἀγάπης, τῆς καλλιέργειας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῆς κακίας καὶ τῶν παθῶν ἔτσι ὅπως μπορέσαμε νὰ τὸ ἀναπτύξουμε στό προηγούμενο τεῦχος. Αὐτὰ ὅλα δὲν στοιχειοθετοῦνται ὅπως εἶπαμε μόνο σὲ ἀτομικὸ ἐπίπεδο ἀλλὰ καὶ σὲ διαπροσωπικὸ καὶ κοινωνικὸ. Ὑπάρχει ἓνας μεταβολισμὸς πολιτιστικὸς σὲ ἓνα ἦθος καὶ μία στάση, ἓνα τρόπο ζωῆς. Οἱ βασικὲς σταθερὲς πὺ ἀναπτύξαμε προδιαθέτουν σὲ στάσεις ζωῆς καὶ μεταφράζονται στὸν καθη-

ῦπόψη του τὸ σύνολο τῶν ψυχοσωματικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπου. Καμιά φορὰ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι ἡ καρδιὰ ἔχει λόγους πὺ τὸ λογικὸ μας ἀγνοεῖ (Πασκάλ).

α. Σὲ πρόσφατη συζήτηση γιὰ τὴν καύση τῶν νεκρῶν ἢ πλειονότητα τοῦ ἑλληνορθόδοξου πληθυσμοῦ δὲν δέχεται τόσο τὰ οικονομικο-τεχνικὰ καὶ περιβαλλοντικὰ ἐπιχειρήματα πὺ προβάλλονται γιὰ τὴν καθέρωσή της. Παραμένει στὴν ἀντίληψη πὺ ἡ Ἐκκλησία του τὸν διδάσκει, ὅτι ὁ ἀνθρώπος πλάσθηκε ἐκ χοῦς καὶ μὲ τὴν πνοὴ ζωῆς πὺ τοῦ ἐμφυσήθηκε στὸ πρόσωπο ἐγένετο εἰς ψυχὴν ζῶσαν καὶ ὄντας γῆ εἰς γῆν ἀπελεύσεται καὶ ἐκεῖ θά

ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΑ ΣΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΣΗΜΕΡΑ

Τοῦ κ. Α.Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

μερινὸ βίῳ σὲ διαγωγή. Αὐτὴ ἢ διαγωγή ἔχει διαμορφωθεῖ στὴ διάρκεια ἑνὸς μακροῦ χρονικοῦ διαστήματος καὶ συνεχίζεται καὶ σήμερα ἔχοντας πίσω της μίᾳ μακροαῖωνη παράδοση. Κοιτᾶζοντας πρὸς τὰ πίσω βλέπουμε τίς βυζαντινὲς καταβολὲς τοῦ ὀρθόδοξου χριστιανοῦ τὸν ὅποιον ἢ Ὁρθοδοξία στήριζε καὶ στὴ διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας καὶ τὸν στηρίζει ἀκόμη καὶ σήμερα. Ὁ νεοέλληνας συμπεριφέρεται διαποτισμένος ἀπ' αὐτὴν τὴν παράδοση πὺ τοῦ προσφέρει μίᾳ σφαιρικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸν κόσμο. Σὲ ζητήματα ἐκσυγχρονισμοῦ δὲν μπορεῖ νὰ πεισθεῖ μόνο ἀπὸ λογικὰ ἐπιχειρήματα. Πρέπει νὰ λειτουργήσει ἑνὸς εἰδικοῦ τύπου «συναισθηματικὴ νοημοσύνη», αὐτὸ πὺ θὰ μπορούσαμε νὰ ὀνομάσουμε στὴν παράδοσή μας «νοῦς ἐν καρδίᾳ». Γιὰ νὰ λειτουργήσει, δηλαδή, ὁ νοῦς πρέπει νὰ λάβει

περιμένει τὴν ἀνάσταση (Γένεση β' 7· γ' 19). Ἔνας ὀλόκληρος πολιτισμὸς γύρω ἀπὸ τὸν σεβασμὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ὑπολοίπων τους, ὑπολοίπων τοῦ καθενὸς ἀλλὰ καὶ τῶν λειψάνων τῶν ἀγίων ἔχει ἀναπτυχθεῖ. Στηρίζεται στὴν Ἁγία Γραφή καὶ στὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων καὶ ἔχει θεμελιώσει μίᾳ πολιτιστικὴ κληρονομία καὶ ἓνα σύνολο αὐτονοήτων. Τί εἶναι ὅμως ὁ πολιτισμὸς ἄλλο ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν αὐτονοήτων κανόνων καὶ ἀξιῶν μιᾶς συγκεκριμένης κοινωνίας;

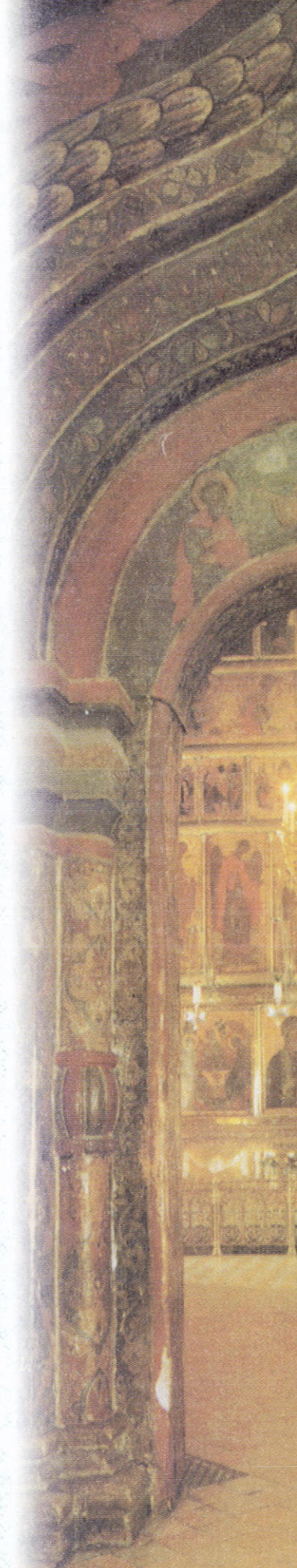
β. Ἔτσι, γιὰ τὸν Ἕλληνα ὀρθόδοξο –πὺ ἔχει τὸ αἶσθημα ὅτι φιλοξενεῖται σ' ἓνα κόσμο πὺ ἀνήκει στὸ Θεὸ– εἶναι αὐτονόητο νὰ φιλοξενεῖ κι ὁ ἴδιος μὲ τὴ σειρά του ὅποιον τοῦ ζητᾶει φιλοξενία στὴ χώρα του καὶ ταυτόχρονα νὰ τὸν προστατεύει. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἢ στάση συνόλου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ

στην περίπτωση τοῦ Κούρδου ἡγέτη Ὀτσαλάν. Ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν χειρισμῶν καὶ ἀδέξιων πρωτοβουλιῶν μὴ κυβερνητικῶν παραγόντων ὑπῆρξε πάνδημος κατακραυγὴ ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως ὅταν πέρασε στὴν κοινὴ γνώμη ἢ ὑποψία ὅτι πιθανὸν νὰ ἦταν ἠθελμημένη ἢ παράδοση τοῦ Κούρδου στοὺς Τούρκους. Ὁ Ἕλληνας δὲν μπορούσε νὰ ἀντέξει τὴν ἐνοχὴ ὅτι ἔστω καὶ ἄθελά του συνέβαλε σὲ μία παράδοση-προδοσία.

γ. Τὶς ἴδιες ἀντιδράσεις εἶχαμε ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων καὶ στὴν περίπτωση τοῦ σερβικοῦ λαοῦ. Εἶναι, ἀλήθεια, ὅτι οἱ Ἕλληνες συμπαράσταθηκαν στοὺς Σέρβους ἔχοντας τὸ αἶσθημα ὅτι συμπαράστέκονται σ' ἓναν ἀδελφὸ καὶ φίλο ὀρθόδοξο λαό. Τὸ βαθύτερο κίνητρο, ὅμως, ἦταν περισσότερο τὸ μέγεθος τῆς ἀδικίας ποὺ αἰσθανόντουσαν ὅτι γίνεται ἀπέναντι σ' αὐτὸν τὸν λαὸ καὶ ὄχι ἡ ἔλλειψη πληροφοριῶν γιὰ τὸ τί πραγματικὰ συνέβαινε στὸ Κοσσυφοπέδιο. Εἶχαμε συνείδηση ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ γινόντουσαν ἀσφαλῶς ἀδικίες καὶ κατεπατοῦντο ἀνθρώπινα δικαιώματα γιὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ἰδιαίτερα εὐαίσθητος ὁ ἑλληνικὸς λαός. Αὐτὸ ποὺ προκάλεσε τὴν ἀντίδραση καὶ τὴν μίση τοῦ Ἕλληνα, ὄχι μόνο ἐναντίον τῶν «συμμάχων» ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεώς του, ἦταν τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ χρησιμοποιήθηκαν γιὰ νὰ δικαιολογήσουν ἓναν «δίκαιο» πόλεμο μὲ ἀδικίες.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο οἱ Ἕλληνες ἔμαθαν πολὺ καλὰ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, κατὰ τὴ διάρκεια μακροχρόνιων πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν, τί σημαίνει ἡ ρῆση τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου «*summum jus, summa injuria*» (ἡ ὑπερβολικὴ δικαιοσύνη συνιστᾷ ὑπερβολικὴ ἀδικία). Καὶ ἐν προκειμένῳ εἶχαν πλήρη συνείδηση τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου ὅτι «ἐὰν μὴ περιοσεύῃ ἡ δικαιοσύνη αὐτῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εισέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθαίου ε', 20). Σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοποθετήθηκαν καὶ ἐπράξαν ἀνάλογα· καὶ σ' ἓνα μεγάλο βαθμὸ δικαιώθηκαν κίολας ἐκ τῶν ὑστέρων.

δ. Σκιαγραφώντας τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ νεοέλληνα ἔτσι ὅπως εἶναι διαποτισμένος ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση θὰ πρόσθετα μερικὰ ἀκόμα χαρακτηριστικὰ του μὲ πρῶτο τὴν εὐθύτητά του. Στὶς μέχρι τώρα συναλλαγές του ὁ λόγος τοῦ ἦταν συμβόλαιον. Στηριγμένος στὸ εὐαγγελικὸ τὸ ναι νὰ εἶναι ναι καὶ τὸ ὄχι νὰ εἶναι ὄχι (Ματθαίου ε', 37), ἀρκεῖτο στὸ νὰ δώσει λόγο εἴτε γιὰ νὰ κλείσει δουλειὰ εἴτε γιὰ νὰ παντρευτεῖ εἴτε σὲ ἄλλες περιπτώσεις τοῦ καθημερινοῦ του βίου. Δὲν μπορούσε νὰ πάρει πίσω τὸν λόγο του. Ὁ λόγος αὐτὸς ἐπιβεβαιωνόταν καὶ μὲ τὸ δόσιμον τοῦ χειριοῦ. Σήμερα γενικὰ ἐκεῖνο ποὺ μᾶς φοβίζει εἶναι ὅτι καὶ ἡ ὑπογραφή παίρνεται πίσω, ἀλλὰ καὶ κινούμεθα ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔχουμε ὑπογράψει, διαφορετικὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔχουμε ὑποσχεθεῖ.



Τὰ νέα σύνορα

Σε όλα αυτά κύριο χαρακτηριστικό του ὀρθόδοξου ἦταν ὅτι εἶχε ἐπίγνωση τῶν ὁρίων του, κάτι πού τόν προφύλασσε ἀπό τήν ὕβρη. Ξεπερνοῦσε τὰ ὅριά του μόνο μέ τήν ἀγιότητα πού ἐπιτυγχάνει αὐτή τήν ὑπέρβαση μέ τήν δύναμη ἐξ ὕψους. Ἔτσι δέν ἐνωθε αὐτονομημένος καί ἄρα ξένος καί μόνος. Ἐχοντας ἐμπειρία τῶν ὁρίων του ἀναζητοῦσε βοήθεια ὅπου καί ὅταν τήν χρειαζόταν ἀπό τὸ Θεὸ καί τοὺς ἀνθρώπους καί αἰσθανόταν μέλος τῆς νέας ἀνθρωπότητας καί φιλοτιμεῖτο νὰ προοδεύει ὑποχωρώντας καί ἀφήνοντας τοὺς ἄλλους νὰ προηγοῦνται καί νὰ προτιμῶνται περισσότερο ἀπ' αὐτόν.

Ἡ ἰδανικὴ ὁμως περιγραφή τοῦ ὀρθοδόξου ἦθους καί τῆς θεμελιώσεώς του δέν πραγματοποιεῖται ἀπρόσκοπτα. Καί γιατί ὁ συγκεκριμένος ἄνθρωπος ἔχει τὰ δικά του ὅρια, τὶς δικές του δυνατότητες, τὰ ἐμπόδια πού προέρχονται ἀπὸ τὸν ἑαυτό του ἀλλὰ καί ἀπὸ πνευματικὲς δυνάμεις πού τὸν ἀντιμάχονται. Τὰ ἐμπόδια ὁμως προέρχονται καί ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον καί ἀπὸ τὴν κοινωνία, ἀπὸ ἰδεολογίες πού ἔχουν ἄλλη νοοτροπία καί ἀντίληψη γιὰ τὴ στήριξη τῆς ἠθικῆς. Κάτι πού γιὰ τὸν ἓνα εἶναι ἠθικὸ γιὰ τὸν ἄλλο εἶναι ἀδιάφορο ἢ καί ἀνήθικο. Διαμορφώνονται κανόνες ζωῆς καί ἀξίες ἀντιφατικές. Ὅλοι δέν πρεσβεύουν τὰ ἴδια καί ὁ ἄλλος δέν αἰσθάνεται ὑποχρεωμένος νὰ σεβαστεῖ καί νὰ τηρήσει τὰ πιστεύω τοῦ ἄλλου.

Τὸ ζήτημα εἶναι πῶς θὰ φθάσουμε σ' ἓνα ἐλάχιστον βεβαιότητων γιὰ νὰ διευθετήσουμε τὸ μέχρις ἐκεῖ καί μὴ παρέκει, τὰ ὅρια πέραν τῶν ὁποίων δέν θὰ μπορούσαμε νὰ ὑποχωρήσουμε στὶς ἀπαιτήσεις τῶν ἄλλων ἢ οἱ ἄλλοι στὶς ἀπαιτήσεις μας. Ἐδῶ χρειάζεται μία συμφωνία ὅπου θὰ λαμβάνεται ὑπόψη τὸ δίκαιο τοῦ ἀσθενεστεροῦ καί ὅπου τὸ δίκαιο τοῦ ἰσχυροτέρου νὰ μὴν εἶναι τὸ ἰσχύον. Νὰ γίνει σεβαστὴ ἡ ποικιλία καί νὰ ἀπεμποληθεῖ ὁ φανατισμὸς πού θὰ θεωρεῖ τὴν ποικιλία ὡς ἀλλοτριότητα καί ἄρα ἐχθρική καί ἐπικίνδυνη.

Ἡ Ὀρθοδοξία, ἔχοντας ἀπέραντο σεβασμὸ πρὸς τὴν ἐλευθερία, τὴ μοναδικότητα καί τὴν ἰσότητα τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου, μπορεῖ, μέ τὴν πρόταση εἰρήνης πού κάνει καί τὸ αἶσθημα δικαιοσύνης καί σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων πού διακηρύττει, νὰ θέσει τὰ θεμέλια γιὰ τὴν οἰκοδόμησι ὁρίων πού δέν θὰ ἀπο-κλείουν ἀλλὰ θὰ περι-κλείουν. Συνόρων πού δέν θὰ ἐξορίζουν ἀλλὰ πού θὰ προσκαλοῦν νὰ τὰ εἰσέλθουμε μέ ὅλο τὸ σεβασμὸ τοῦ διαφορετικοῦ καί τῆς τηρήσεως τῶν ἀποστάσεων, πού βοηθάει στὸ νὰ μὴν ἀσφικτιοῦμε καί νὰ μὴν συγκρουόμεθα. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μπορούμε καί διατηροῦμε τόσο τὶς βεβαιότητές μας ὅσο καί στεκόμαστε μεθόριοι στὴ διαμόρφωση τῶν θεμελίων τῆς ἠθικῆς μας καί τοῦ ἦθους μας.



η βασική αρχή ΤΟΥ ΣΤΑΡΕΤΣ ΖΩΣΙΜΑ

για την πασκοσμία ενοχή που αποτελεσε και τη βάση για τις «οικολογικές» του αντιλήψεις

Στὸ προηγούμενο ἄρθρο μας εἶδαμε τὶς «οἰκολογικὲς» ἀντιλήψεις τοῦ στάρετς Ζωσιμᾶ γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰ πουλιά, τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρη τὴν κτίση γενικὰ πού «συστενάζει καὶ συνωδίνει» ἐξαιτίας τῆς πρώτης ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐνοχῆς του «γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα».

Μία βασικὴ ἀρχὴ τοῦ στάρετς Ζωσιμᾶ πού ἀποτελεῖ καὶ τὴ βάση τῶν «οἰκολογικῶν» του ἀντιλήψεων, εἶναι ὅτι «ὁ κάθε ἄνθρωπος φταίει γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα, χάρις ἀπὸ τῆς δικῆς του ἁμαρτίας» (Μέρ. Β΄, βιβλ. VI, κέφ. 2[δ]). Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ προέρχεται στὴν πραγματικότητα ἀπὸ τὴ ζωντανὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ ρωσικὸ ὀρθόδοξο λαὸ καὶ γενικὰ ἀπὸ τὴ μακρόχρονη παράδοση τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας. Σὰν τέτοια συνδέεται μὲ τὴν πατερικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ συναίσθηση τῆς εὐθύνης πού πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὸ πρόσωπο. Εἶναι ἡ «εὐθύνη» τοῦ προσώπου πού ἀποτελεῖ, ὅπως γράφει κι ὁ Ντοστογιέφσκι τὸ 1876, στὸ **Ἡμερολόγιο ἑνὸς συγγραφέα**, «μὴν ἀπὸ τῆς βασικότερες ιδέες τοῦ Χριστιανισμοῦ». Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀποψη, ἡ εὐθύνη ὅλων μας γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα σημαίνει ὅτι ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύση μας ἀλλὰ κι ἀπὸ τὴν ἐλευθερία μας ἀνήκουμε στὸ ἀνθρώπινο γένος καὶ εἴμαστε ὡς υἱοὶ τοῦ Ἀδάμ ὅλοι ἁμαρτωλοί, συμμετέχοντας στὴν ἀνθρώπινη πώση.

Ἡ κοινὴ συμμετοχὴ, λοιπόν, στὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα κάνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἐνοχοὺς

Τοῦ Καθηγ. κ. ΜΙΧ. Κ. ΜΑΚΡΑΚΗ

μεταξύ τους, μεταδίδοντας μὲ τὴν κληρονομικότητα τὸ ἁμάρτημα αὐτό, ἐπομένως καὶ τὴν παγκόσμια ἐνοχὴ, ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ. Μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια, κάθε ἀπόγονος τοῦ Ἀδάμ βαρύνεται ὄχι μονάχα μὲ τὶς δικῆς του ἁμαρτίες, ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς ἁμαρτίες κάθε ἀνθρώπου πού τὴν ἐνοχὴ του ἐπίσης πρέπει νὰ πάρει πάνω του. Ἔτσι πού νὰ ὑποφέρει γιὰ τὶς ἁμαρτίες τοῦ ἄλλου σὰν νὰ ἦταν αὐτὸς ὁ ἐνοχος. Γιατὶ τέτοιος ἐνοχος πρέπει νὰ νιώθει γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα. Ὅχι μονάχα ἀπέναντι στὸ συνάνθρωπό του ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι στὴ φύση, στὰ ζῶα, στὰ πουλιά, πού οἱ σχέσεις του διαταράχθηκαν ἐξαιτίας τῆς πρώτης ἁμαρτίας του.

Ἔτσι ἐξηγεῖται πῶς ὁ Μάρκελλος, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τοῦ στάρετς Ζωσιμᾶ, νέος τότε, λίγο πρὶν ἀκόμα πεθάνει, ζητοῦσε συγχώρεση ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ πουλιά. Κάτι πού κανένας δὲν μπορούσε νὰ καταλάβει. Ἀκόμα καὶ ἡ μητέρα του πού ἀποροῦσε πῶς παίρνει πάνω του τόσα πολλὰ κρίματα (Μέρ. Β΄ βιβλ. VI, κεφ. 2[α]). Ἡ ἀντίληψη ὅτι καθένας εἶναι ἐνοχος γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα εἶναι ἀκατανόητη ὄχι μονάχα ἀπὸ ἀπλοϊκοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἡ μητέρα τοῦ Μαρκέλλου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν γραμματῶν, ὅπως ὁ σοβιετικὸς μαρξιστὴς καὶ μέλος τοῦ Κόμματος Β. Β. Ἑρμίλοφ. Σ' ἓνα ἔργο του γιὰ τὶς ἀντιδραστικὲς ιδέες τοῦ Ντοστογιέφσκι (1948), θεωρεῖ τὴν ἀντίληψη αὐτὴ ὡς «κοινὴ, ὑποκριτικὰ

άνοτη και παράξενη ιδέα της άψυχης χριστιανικής ήθικης». Την βλέπει σαν δικαίωση του πόνου και της κοινωνικής διάρθρωσης που τον προξενεί, υποστηρίζοντας ότι ο συγγραφέας εξαλείφει την ύπευθυνότητα για κοινωνική δικαιοσύνη, δικαιώνει τους ένοχους και προδίδει τους ήρωές του. Μ' ένα παρόμοιο τρόπο κι ένας άλλος σοβιετικός, ο Γκ. Μ. Φρίντλεντερ, αν και πιο συγκαταβατικός, όμως με το να είναι δεμένος κι αυτός με τη διδασκαλία του Λένιν, απορρίπτει επίσης, σ' ένα σχετικό άρθρο του για τον Ντοστογιέφσκι (1956), την αντίληψή του για την πανανθρώπινη ένοχη. Πιστεύει ότι αποτελεί μια προσπάθεια του συγγραφέα να πείσει το λαό για την αδυναμία του απέναντι στο κακό που υπάρχει δίθετα μέσα του.

Η διαφωνία των σοβιετικών γενικά με τον Ντοστογιέφσκι πάνω στη βασική του αρχή ότι καθένας φταίει για όλους και για όλα, μια αρχή που έχει άμεση σχέση με τον πόνο σαν συνέπεια του κακού στον κόσμο, βρίσκεται στο γεγονός ότι ο διάσημος συγγραφέας έντοπίζει το κακό στην ανθρώπινη φύση, σε αντίθεση με τους σοσιαλιστές που το μετατοπίζουν στην κακή δομή της κοινωνίας. Το κακό όμως δεν υπάρχει έξω από μας. Έξαρτάται από την κοινή μας φύση και από την έλευθερία μας που σημαίνει ευθύνη. Έλευθερία ότι ενόχιο ο ίδιος ως ιδιαίτερο πρόσωπο παίρνει θέση απέναντι στο κακό. «Έλευθερία, λέει ο Ντοστογιέφσκι, σημαίνει προσωπική στάση του ανθρώπου απέναντι στο Θεό, τον εαυτό του, το περιβάλλον, την κοινωνία και τα πάντα». Από τη στιγμή, λοιπόν, που θα δεχτούμε, όπως συμπεραίνει ένας μελετητής του μεγάλου Ρώσου, με βάση την παραπάνω αντίληψή του για την έλευθερία, «μια μετατόπιση της ευθύνης στο

περιβάλλον, στη sreda, καταργείται ο άνθρωπος ως πρόσωπο».

Σε αντίθεση, λοιπόν, με τους σοβιετικούς σοσιαλιστές, που με τη μετατόπισή τους αυτή καταργούν την προσωπική έλευθερία, ή θέση του Ντοστογιέφσκι, όπως εκφράζεται με το στόμα του σάρετς Ζωσιμά, ή βασική του δηλαδή αρχή για την παγκόσμια ένοχη, «είναι ο χριστιανικός τρόπος αντιμετώπισης της αμαρτίας». Είναι ή συναίσθηση της ευθύνης που πηγάζει από την έλευθερία του ανθρώπου, από το πρόσωπο. Η

συναίσθηση αυτή που κάνει το Μάρκελλο να νιώθει ένοχη για όλους και για όλα. Μιαν αντίληψη που ο αδελφός του, ο σάρετς Ζωσιμάς, όσο ήταν μικρό παιδί ακόμα, με τ' όνομα Ζηνόβιος τότε, δεν μπορούσε να καταλάβει. Και όταν αργότερα την κατάλαβε, προσπάθησε να την εξηγήσει με τα παρακάτω λόγια: «Ο νεαρός αδελφός μου ζητούσε συγχώρεση από τα πουλιά: Κάτι τέτοιο φαίνεται ίσως άκατανόητο, είναι όμως σωστό, γιατί όλα στον κόσμο, όπως ο ωκεανός, ρέουν και ανακατώνονται, αγγίζουν το ένα το άλλο. Άγγιξε το στο ένα μέρος και θα νιώ-



σεις να μεταδίδεται το άγγιγμά σου στην άλλη άκρη του κόσμου... Όλα είναι, όπως ο ωκεανός, σās λέω... μια παγκόσμια αγάπη, μια αγάπη για όλα...» (Μέρ. Β', βιβλ. VI, κεφ. 3[z]).

Άλλα για το Μάρκελλο που από αγάπη προς τα πουλιά ζητούσε συγχώρεση κι από αυτά, και που με τη μεταστροφή του και το θάνατό του έπηρεασε τόσο πολύ τον αδελφό του, παιδί ακόμα, προπάντων όμως ως νεαρό αξιωματικό κατά τη δική του μεταστροφή από την έκλυτη ζωή του στο στρατό σε μια νέα ζωή, σ' αυτή του σάρετς Ζωσιμά, θα κάνουμε ιδιαίτερο λόγο στο επόμενο μας άρθρο.



ΠΑΝΑΓΙΑ «Η ΧΡΥΣΟΠΗΓΗ» ΤΗΣ ΣΙΦΝΟΥ

Τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Δωροθέου Πολυκανδριώτη

Στὸν ἱερό βράχο τῆς «Χρυσοπηγῆς» στὴ Σίφνο, ταξιδέψαμε καὶ πάλι, τὴν Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἀφήσαμε τὴν ψυχὴ μας νὰ μυσταγωγηθεῖ στὴν ἱερὰ ὑμνωδία τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς μεγάλης Δεσποτικῆς ἑορτῆς, καθὼς τὴν ἀγκάλιαζαν καὶ τὴν συνόδευαν πρὸς τὸν οὐρανὸ οἱ ἑσπερινὲς ἠλιαχτίδες καὶ τὴν μύρωναν ἢ ἀλμύρα καὶ ἡ κατανυκτικὴ σιωπὴ τῆς θάλασσας τοῦ Αἰγαίου, ποὺ κατασπάζεται εὐλαβικὰ νύχτα μέρα, αἰῶνες τώρα, τὰ κράσπεδα τῶν βράχων τοῦ ὠραίου ἀκρωτηρίου, τὰ ὑφασμένα μὲ τὶς μνήμες, τοὺς θρύλους καὶ τὶς παραδόσεις τῆς Σίφνου.

Ὁ ὠραῖος μονόκλιτος, κυκλαδικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ναός, μὲ τὸ τρίστιλο κωδωνοστάσιο καὶ τὴν ὠραία αὐλὴ μὲ τὶς γραφικὲς πλάκες, ποὺ τὶς συνδέει μιὰ ἀπλὴ γραμμὴ ἀπὸ ἀσβέστη, δεσπάζει στὴν ὠραία αὐτὴ περιοχὴ καὶ ἀποτελεῖ σημεῖο πνευματικῆς ἀναφορᾶς τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Σιφνίων. Κτίστηκε τὸ 1650, ἐπάνω σὲ θεμέλια ἀρχαίου Ναοῦ καὶ ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας, τῆς «Χρυσοπηγῆς», βρέθηκε στὴ θάλασσα ἀπὸ ψαράδες, ὅταν ἕνα δυνατὸ φῶς ὑποδήλωσε τὸ σημεῖο ποὺ βρισκόταν, καὶ θέλησε νὰ παραμείνει ἐδῶ, ἀπομονωμένη ἀπὸ τὸ θόρυβο τοῦ κόσμου, καταδεικτικὴ ὅμως στὶς προσευχὲς, τὶς παρακλήσεις καὶ τὶς δεήσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἀκρωτήριο εἶναι κομμένο στὰ δύο· μιὰ παράδοση θέλει, τὴν ἐποχὴ ποὺ πειρατὲς προσπάθησαν νὰ λεηλατήσουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ κοιμόντουσαν στὴν αὐλὴ τῆς, τρεῖς πιστὲς γερόντισσες νὰ ἔλθουν γιὰ νὰ ἀνάψουν τὸ καντήλι τῆς Παναγίας, καὶ ἐνῶ οἱ πειρατὲς ξύπνησαν καὶ τὶς κυνηγοῦσαν γιὰ νὰ τὶς παραδώσουν στὸ θάνατο, ἐκεῖνες ἐπικαλέστηκαν τὴ βοήθεια τῆς «Χρυσοπηγῆς», κι ὁ βράχος χωρίστηκε στὰ δύο, οἱ πειρατὲς ἔμειναν ἀπὸ τὴ μιὰ κι ἐκεῖνες, ἔντρομες καὶ ἄφωνες ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀφήνοντας τὸ θαῦμα νὰ φθάσει σὰν παρακαταθήκη, ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, μέχρι σήμερα.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ 1676 ἡ Σίφνος ἀπειλήθηκε ἀπὸ «πανούκλα» καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπέθνησκαν ὁ ἕνας κατόπι τοῦ ἄλλου, ἡ λιτανεία τοῦ ἱεροῦ Εἰκονίσματος τὴν παραμονὴ τῆς Ἀναλήψεως, σὲ ὅλο τὸ νησί, ἐπιδαψίλευσε περισσὴ εὐλογία καὶ χάρη καὶ



σώθηκαν οἱ ἄνθρωποι καὶ κάθε χρόνο, τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεως, πανδήμως τὴν τιμοῦν καὶ τὴν ἑορτάζουν.

«Πανηγυράδες», εὐσεβεῖς Σίφνιοι, φιλοξενοῦν τὸ ἱερὸ εἰκόνισμα κάθε χρόνο καὶ σὲ μιὰ ἄλλη ἐκκλησίαν τῶν ἐνοριῶν τοῦ νησιοῦ, καὶ μὲ περισσὴ εὐλάβεια προεμπρὲζοῦν τὴν πανηγυρὴ, ἐπιμελούμενοι τὸν ναὸ τῆς καὶ φιλοξενώντας τοὺς ἑκατοντάδες προσκυνητὲς, πλουσιοπάροχα, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ, στὶς καθαρὲς παραδοσιακὲς τράπεζες, δίπλα στὸ Προσκύνημα.

Ἡ εἰκόνα μεταφέρεται ἀπὸ τὸ λιμάνι τῶν Καμαρῶν στὸν ἱερό βράχο τοῦ ἀκρωτηρίου, μὲ τὸ πλοῖο τῆς γραμμῆς, ἀπὸ ὅπου ἀποβιβάζεται στὰ χέρια τοῦ πανηγυρᾶ, σὲ σημαιοστόλιστο καΐκι, κι ἀπὸ ἐκεῖ, στὸ μικρὸ μῶλο τοῦ ἀκρωτηρίου, ὅπου οἱ ἑκατοντάδες φιλέοργοι χριστιανοὶ τὴν περιμένουν, προσφέροντάς τῆς ἕνα δάκρυ εὐγνωμοσύνης καὶ ψάλλοντας ὅλοι μαζὶ τὸ τελευταῖο «Χριστὸς Ἀνέστη!»

Ὅπως ἡ Τῆνος ἔχει τὴ Μεγαλόχαρη, ἡ Πάρος τὴν Ἐκατοταυπυλιανή, ἡ Ἄνδρος τὴ Θεοσκεπάστη, ἡ Σίκινος τὴν Παντάνασσα, ἡ Ἀμοργὸς τὴ Χοζοβιώτισσα, ἡ Μύκονος τὴν Τουρλιανή, ἡ Σίφνος ἔχει πολιοῦχο καὶ προστατίδιά τῆς τὴν «Χρυσοπηγὴ», καὶ οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐκ φύσεως εὐγενεῖς καὶ φιλόμουσοι κάτοικοί τῆς, τὴν πρεσβείαν καὶ μεσιτεῖαν τῆς ἐπικαλοῦνται καθ' ἑκάστην, καὶ στὰ χέρια τῆς ἐναποθέτουν τὴ ζωὴ καὶ τὶς ἐλπίδες τους.



ΠΕΝΤΕ ΝΕΟΙ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΣΤΟΥΣ ΛΕΙΨΟΥΣ

Λειψώ, ένα μικρό αλλά πολύ γραφικό νησί στο Σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων μεταξύ Λέρου και Πάτμου αποτελεί Δήμο απ' την Ιταλοκρατία, εκκλησιαστικά υπάγεται στην πατριαρχική εξουσία της Πάτμου. Κατάσπαρτο από πάμπολλα ξωκλήσια, ερημητήρια και καθίσματα μία πολύ βαριά κληρονομιά που έχει επομισθεί ο δραστήριος εφημέριος του νησιού αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού θρόνου Νικηφόρος Κουμουνδούρος που ανέλαψε την ζωή του όλη στο να ανοικοδομεί και εξωραΐζει τις εκκλησιούλες και τα ιερά προσκνήματα του νησιού του. Από πολύ μικρός εισήλθε στην αδελφότητα της Μονής του Θεολόγου και παράλληλα τελείωσε την Πατμάδα εκκλησιαστική Σχολή και όταν χειροτονήθηκε Ίερέας κλήθηκε να καλύψει τα εφημεριακά καθήκοντα των Λειψών. Επανειλημμένως του ζητήθηκε να αναλάβει την ηγεμονία της Μονής της μετανόιας του, αλλά η αγάπη των κατοίκων και η δυναμική αντίδρασή τους, απ' την άλλη η αφοσίωσή του στο νησί του τον κράτησαν μακριά από την δύσκολη διοίκηση της Μεγάλης Πατριαρχικής Μονής.

Προστάτιδα έφορος και πολιούχος του νησιού είναι η Παναγία που κρατά στα χέρια της τον έσταυρωμένο Χριστό και ονομάζεται του «Χάρου» και πανηγυρίζει στις 23 Αυγούστου, με κοσμοσυρροή από τα γύρω νησιά και που από το 1943 θαυματοργεί συνεχώς ανθίζοντας τα ξερά κρινά του Μαρτίου.

Πολλοί μοναχοί και πριν από τους Κολλυβάδες άσκητψαν στο νησί αυτό, και μερικοί απ' αυτούς έλαβαν και τον στέφανο του μαρτυρίου. Στο «Βραβείο» της Μονής του Θεολόγου βρίσκομε πέντε όσιομαρτύρες που μαρτύρησαν στους Λειψούς.

Α) Τόν Μοναχό Νεόφυτο τόν Άμοργινό που φονεύθηκε από τους άγαρηνούς στις 6 Απριλίου του 1558.

Β) Τόν Μοναχό Ίωνά τόν Λέριο που φονεύθηκε στις 28 Φεβρουαρίου του έτους 1561.

Γ) Τόν Μοναχό Νεόφυτο Φαζό που τόν σκοτώσανε διά σκεπέλρου στις 6 Δεκεμβρίου του 1609.

Τού πανος. Αρχιμ. κ. Ρωμανού Φωκάκη, Άγιογράφου

Δ) Τόν Μοναχό Ίωνά τόν Γαριπή από την Νίσυρο που πέθανε από δαμό υπό του Μπεκήρ πασά τόν Απρίλιο του 1635.

Ε) Τόν Μοναχό και αναχωρητή Παρθένιο από την Φιλιπούπολη έμαρτύρησε στο άσκητήριό του στο Άγιο Νερό άφοϋ τόν τρύτησαν στόν λαμό με καλαμάκι τó έτος 1696.

Ίσως ή παρουσία τóσων όσιομαρτύρων να τράβηξε στο νησί αυτό τούς Νηπτικούς και άγιασμένους Κολλυβάδες.



Ο σεβασμός και ή ευλάβεια στούς όσιομαρτύρες αυτούς έκανε τόν άγιόφιλο και φιλομάγτρο Τερομόναχο τού νησιού π. Νικηφόρο που θέλησε να τούς βγάλει απ' την άφάνεια και να τούς τιμήσει. Διακαής πόθος του είναι ή επίσημη ανακήρυξή τους απ' τó σελτό οίκουμενικό Πατριαρχείο, και να όρισθει και ή ήμερομηνία της μνήμης τους. Περιουτέλεξε με δέος τά ιερά λείψανά τους από άσκητήρια και σπήλαια, παρήγγειλε την άκολουθία τους στόν έξάετο ύμνογράφο Χαράλαμπο Μπούσια για να τούς ψάλλει και την πρώτη φορητή εικόνα τους στόν Πάτμο άγιογράφο ιερομόναχο Ρωμανό

Φωκάκη για να προσκινούνται και να γίνουνε ευρύτερα γνωστοί. Όλο τó νησί των Λειψών έκτός από την γραφικότητά του άποπνέει όση ευωδία πνευματικής.

Οί κάτοικοί του, 650 ψυχές, όλοι είναι έπηρεασμένοι από την ευεργετική επίδραση της παρουσίας τóσων Μοναχών και άγιών μορφών είναι πολύ φιλόξενοι, ευλαβείς και ειρηνικοί και με άφελότητα καρδιάς, διατηρώντας τά ήθη και τά έθιμα με πολύ σχολαστικότητα και έπιμονή.

Αυτός που άξιζει τόν έπαινο για όλη την θρησκευτική και έκπολιτιστική πρόοδο και ανάπτυξη τού νησιού των Λειψών είναι άδιαμφισβήτητα ό καλόκαρδος και άνιδιοτελής Ίερέας του πατήρ Νικηφόρος πρós τόν όποιον όχι μόνο οι Λειψώτες οι άπανταχού της γης, αλλά και οι κάτοικοι των γύρω νησιών ύποκλείνεται με σεβασμό για τó τεράστιο και θεάρεστο έργο του.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. ΠΑΥΛΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Γραμματέως τῆς Σ. Ε. Χριστ. Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος

Μιά ὁμορφη καὶ εὐλογημένη εὐκαιρία εἶχαν ὅλα τὰ στελέχη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τὰ ὁποῖα ἐργάζονται εἰς τὸν τομέα τῆς Νεότητος. Ἦταν τὸ διήμερο Συνέδριο Στελεχῶν Νεανικοῦ Ἔργου τὸ ὁποῖο διοργανώθηκε κατὰ τὸ διήμερο 8-9 Μαΐου 1999 στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τὸ Συνέδριο, καρπὸς τῆς ἀνύστακτης φροντίδας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβασμιωτά-

Διακόσοι περίπου σύνεδροι ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τὶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας μας, κληρικοί καὶ λαϊκοί, μὲ κοινὴ ἀναφορὰ τὴν διακονία τῆς Νεότητος, βρέθηκαν μαζὶ μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ ἄλλους Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας νὰ συμπροβληματίζονται ἐπάνω στὸ θέμα «Ἡ Ἐκκλησιολογικὴ θεώρησις τῆς Γ' χιλιετίας καὶ νεανικοὶ προβληματισμοὶ» ποῦ ἦταν τὸ γενικὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου.

Οἱ ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου ξεκίνησαν μὲ τὸν ἀγιασμό, τὸν ὁποῖον ἐτέλεσε ὁ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Νεότητος, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγιασμοῦ προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατο καὶ τοὺς Συνέδρους. Στὴν προσφώνησή του μετὰ τῶν ἄλλων ἐτόνισε ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου στὸ Συνέδριο ἐπιβεβαιώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ ὅσα συντελοῦνται ἢ πρέπει νὰ συντελεσθοῦν στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν Νεότητα, καθὼς καὶ τὴν προσωπικὴ καὶ ἀδιάπτωτη ἀγωνία τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν πορεία τῆς ἐλληνικῆς νεολαίας μέσα στὴν σύγχρονη, ἀπροσδιόριστη καὶ ἀπρόβλεπτη ἐποχὴ μας.

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγο ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε κατ' ἀρχὴν τὴν χαρὰ του διὰ τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγωγή τόσοσων ἀνθρώπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἐμπιστευθεῖ τὸ μέγιστον ἔργον τῆς ἀγωγῆς κατὰ Χριστὸν τῶν νέων ἀνθρώπων καὶ τοὺς ἐπαίνεσε μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ παρουσία τους φανερώνει καὶ τὴν δική τους ἀγωνία καὶ μέριμνα γιὰ ὅσον τὸ δυνατόν ἐπιτυχέστερη διακονία.

των Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προκειμένου τὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας τὰ ὁποῖα διακονοῦν εἰς τὸν πολλαπλῶς εὐαίσθητο καὶ πολυεύθυνο χῶρο τῆς Νεότητος, νὰ καταρτίζονται γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς προκλήσεις τῆς ἐποχῆς, νὰ γνωρίζονται καὶ νὰ ἐπικοινωνοῦν διὰ νὰ ἀλληλοστηρίζονται, ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Νεότητος τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος.



Στὸ σύντομο μήνυμά του ἀναφέρθηκε στὶς τρεῖς ἔννοιες τοῦ Γενικοῦ θέματος, ἡ τρίτη χιλιετία, ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ νεανικοὶ προβληματισμοί. «Ἔχουμε ἐπίγνωση σὲ ποιά ἐποχὴ ζοῦμε, τόνισε ἐπιγραμματικά, καὶ γνωρίζουμε καλὰ ὅτι τὰ τελευταῖα 30-40 χρόνια ἔγιναν τόσα βήματα, ὅσα δὲν ἔγιναν τοὺς προηγούμενους 19 αἰῶνες. Βλέπουμε ὅμως στὰ τέλη αὐτῆς τῆς χιλιετίας ἓνα κόσμο καὶ ἓνα πολιτισμὸ ὁλόκληρο νὰ καταρρέει. Ὁ λεγόμενος δυτικὸς πολιτισμὸς ἀποδείχθηκε ἓνας γυάλινος πολιτισμὸς, ἓνας πολιτισμὸς μὲ γυάλινα πόδια. Ὅταν οἱ συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων δὲν ταράζονται μπροστὰ στὶς ἐκατόμβες τῶν ἀθῶων θυμάτων καὶ τὰ καραβάνια τῶν προσφύγων, τότε διερωτᾶται κανεὶς ἂν πρόκειται γιὰ πολιτισμένο ἢ καταρρέοντα κόσμο».

Ἀναφερόμενος στὴν Ἐκκλησία, ὁ Μακαριώτατος, ἐτόνισε ὅτι σ' Αὐτὴν σὰν σὲ ἄλλη κιβωτό, καταφεύγουν καὶ σήμερα οἱ ἄνθρωποι μέσα στὸν κατακλυσμὸ

τῆς σύγχυσης διὰ νὰ συναντήσουν τὴν σταθερὴ ἐλπίδα, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Κάλεσε τοὺς συνέδρους νὰ διερωτηθοῦν, ἐὰν θὰ ἀντέξουμε στὸν πειρασμὸ νὰ βλέπουμε κάποιους νὰ φεύγουν, γιατί θὰ θελήσουμε νὰ διατηρήσουμε ἀνόθευτὴ τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου ἢ θὰ παρασυρθοῦμε καὶ θὰ ἐκκοσμικευθοῦμε γιὰ νὰ ἀρέσουμε στοὺς ἀνθρώπους;

Εἰς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος, ἐκήρυξε τὴν ἑναρξὴ τοῦ συνεδρίου, εὐχόμενος τὸν φωτισμὸ καὶ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν εὐδόωση τῶν ἐργασιῶν του.

Πέντε εἰσηγητὲς εἶχαν ἀναλάβει νὰ βοηθήσουν μὲ τίς εἰσηγήσεις τους εἰς τὴν ἐμβάθυνση τοῦ θέματος καὶ νὰ προκαλέσουν τὸν προβληματισμὸ τῶν συνέδρων.

Ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς, ὁ Θεολόγος κ. Ἰωάννης Τσελιός, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «**Ἰησοῦς Χριστὸς**

χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Στὶς ἡμέρες μας γίνεται πολὺς θόρυβος γιὰ τὸ τί μᾶς ἐπιφυλλάσσει τὸ μέλλον, ὁ αἰῶνας ποὺ ἔρχεται. Ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς καλλιεργεῖται ἄλλοτε ἓνα πνεῦμα φόβου καὶ ἄλλοτε ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ παλαιὸς κόσμος, ὁ κόσμος τοῦ Χριστοῦ φεύγει καὶ μιὰ «νέα ἐποχὴ» ἀνατέλλει. Ὁ εἰσηγητὴς ἐτόνισε, ὅτι τὸ μόνον ἀληθινὰ νέο μέσα στὸ χρόνο εἶναι ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ. Μέσα στὴν ἀέναη ροὴ τοῦ χρόνου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παραμένει χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἡ ἀρχὴ, τὸ τέλος καὶ τὸ νόημα τῆς ἱστορίας, τὸ ἀντιλεγόμενον σημεῖο τὸ ὁποῖο κεῖται «εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολ-

λῶν». Ἡ νέα χιλιετία θὰ εἶναι ἄλλη μία περίοδος ἐπιβεβαίωσης τῶν προφητικῶν λόγων τοῦ γέροντος Συμεῶν.

Ὁ Πανεπιστημιακὸς Καθηγητὴς κ. Μάριος Μπέγζος ἦταν ὁ ἐπόμενος εἰσηγητὴς, ποὺ στόχο του εἶχε νὰ παρουσιάσει τίς ἐκκλησιαστικὰς ἐμπειρίες τοῦ αἰῶνα ποὺ

φεύγει προκειμένου νὰ ὀδηγήσουν τὰ βήματά μας στὴ νέα χιλιετία. Μὲ ἀδρές γραμμὲς περιέγραψε τὸ κοσμοεἶδωλο τῆς ἐποχῆς μας, τοῦ ὁποῖου βασικὲς συντεταγμένες εἶναι ἡ βιοτικὴ εὐημερία καὶ ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία οἱ ὁποῖες ἐπιχειρεῖται νὰ εὐοδοθοῦν μέσω τῆς τεχνολογίας καὶ τῆς ιδεολογίας ἀντίστοιχα. Ὅμως οὔτε ἡ τεχνολογία, οὔτε ἡ ιδεολογία εἶναι σὲ θέση νὰ πραγματώσουν αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ ἐπαγγέλλονται, τὴν εὐημερία καὶ τὴν ἐλευθερία. Ἡ τεχνολογία ὑποσχέθηκε βιοτικὴ εὐημερία καὶ πρόσφερε πυρηνικὴ εὐθανασία. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἔζησε τὸν 20ον αἰῶνα μὲ παράδοξο τρόπο. Δὲν χωροῦσε στὸ καλάθι τοῦ ἐνὸς καὶ πάντοτε περίσσευε στὸ κοφίνι τοῦ ἄλλου ιδεολογικοῦ μετώπου. Καὶ ὅμως πορεύθηκε καὶ πορεύεται γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώνει τὸν λόγο τοῦ Κυρίου «...καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς».



Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Πολύκαρπος Μπόγρης ἦταν ὁ πρῶτος ἀπογευματινὸς εἰσηγητὴς καὶ ἐπικέντρωσε τὴν προσοχή μας στὴν ἀνάγκη τῆς ἐνότητος τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σὰν ἀπαραίτητη καὶ βασικὴ προϋπόθεση γιὰ μίαν δυναμικὴ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας στὸν σύγχρονο κόσμο.

«Μιλᾶμε γιὰ ἐνότητα σ' ἓνα κόσμο πού κυριαρχεῖ ἡ διάσπαση καὶ ὁ διχασμός», παρατήρησε ὁ εἰσηγητὴς καί, ἀναπτύσσοντας τὸ θέμα του, θεμελίωσε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἐνότητα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ μὲ καθαρὸ λόγο ἐτόνισε ὅτι ὅπως ὑπάρχει ἓνας Χριστός, ἔτσι ὑπάρχει καὶ ἓνα Σῶμα Χριστοῦ, μίαν Ἐκκλησία καὶ ὅτι καμία σύγχυση δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἀνάμεσα στὸ Θεανδρικό Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στίς ἄλλες θρησκείες. Ἡ ἐνότητα εἶναι δῶρο τοῦ Σταυρωμένου καὶ Ἀναστημένου Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ προσφέρεται σὰν δῶρο ζωῆς σ' ἐκείνους πού ἀνοίγονται στὸ Χριστὸ καὶ μποροῦν νὰ μαρτυρήσουν τὸν Χριστό.



Ἐπεσήμανε ἐπίσης ὅτι ὁ φυλετισμὸς εἶναι ὁ σύγχρονος μεγάλος πειρασμὸς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὸν χαρακτήρισε ὡς τὸν ἀνανεωμένο ἰουδαϊκὸ πειρασμό. Ὅταν κάνουμε τὸν Χριστὸ ἐθνικὴ θεότητα, αὐτὸ συνιστᾷ ἄρνηση τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐτόνισε κατηγορηματικὰ καὶ κατέληξε: «Ἡ ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ δὲν εἶναι ἀτομικὴ ἐπιδίωξη εὐσεβείας καὶ σωτηρίας ἀλλὰ μιὰ ζωὴ πού πραγματώνεται μέσα ἀπὸ

μιὰ κοινωνία προσώπων. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ εἶναι μιὰ ζωὴ μὲ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου μας ἔκλεισε μὲ μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα εἰσήγηση πού στόχο εἶχε νὰ καταδείξει τὴν θέση τοῦ ὀρθοδόξου νέου ἀνθρώπου στὴν ἐποχὴ τῆς παγκοσμιοποίησης. Ὁ ὅρος μπήκε στὴν ζωὴ μας. Ἡ πραγματικότητα μᾶς περισφίγγει. Τί εἶναι λοιπὸν ἡ παγκοσμιοποίηση, εὐλογία ἢ κατάρρα; Σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα θέλησε νὰ μᾶς ἀπαντήσει καὶ νὰ μᾶς προβληματίσει ἡ καθηγήτρια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Δήμητρα Κούκουρα.

Μᾶς εἶπε λοιπὸν ὅτι ἡ Πληροφορικὴ εἶναι τὸ καινούργιο πολιτιστικὸ φαινόμενο πού ἐπικύρωσε τὴ ληξιαρχικὴ πράξη θανάτου τῆς βιομηχανικῆς καὶ μετα-βιομηχανικῆς ἐποχῆς καὶ γέννησε προοπτικὲς γιὰ θαυμάσιες δημιουργίες ἀλλὰ καὶ γιὰ παγκόσμια καταστροφή. Μὲ ἓνα χαρακτηριστικὸ ἠλεκτρονικὸ «κλικ» λαοί, κράτη καὶ κυβερνήσεις τίθενται ὑπὸ ὀμηρίαν, ἐφόσον πλέον δὲν ἀσκοῦν ἐθνικὴ πολιτικὴ, ἀλλὰ ἀναγκαστικὰ ἐξυπηρετοῦν τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῶν δυνατῶν. Τόνισε, ὅμως, ὅτι τὰ ἴδια αὐτὰ μέσα εἶναι καὶ ἡ ἀδυναμία τῶν ἐπίδοξων παγκόσμιων κατακτητῶν, γιατί ἡ Πληροφορικὴ εἶναι προσιτὴ καὶ σὲ ἐκείνους πού διαθέτουν τὴν δύναμη τοῦ πνεύματος καὶ τὸ δίκαιο τῶν ἀπολύτων ἀνθρωπίνων ἀξιών. Τὰ θαυμαστά μέσα τῆς Πληροφορικῆς μποροῦν νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν καὶ θαυμαστοὶ ἄνθρωποι. Μέσα σὲ αὐτὴ τὴν πραγματικότητα γεννιοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται οἱ ὀρθόδοξοι νέοι σὲ ὅποιαδήποτε ἐπισκοπὴ Ὁρθοδόξων καὶ ἐὰν ἀνήκουν. Εἶναι παιδιά τῆς ἐποχῆς τους ἀλλὰ καὶ παιδιά τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος ἐμπνέει ἓνα συγκεκριμένο ἦθος καὶ μιὰ καθορισμένη στάση ζωῆς. Ἡ ὁμορφὴ αὐτὴ εἰσήγηση κατέληξε ἐπιγραμματικὰ: «Τὰ χωράφια στὸ σύγχρονο παγκόσμιο χωριὸ εἶναι ἔτοιμα γιὰ θερισμό. Τὰ χωράφια καὶ τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν ἑτεροδόξων καὶ τῶν ἀλλοδόξων. Χρειαζόνται πάντοτε ἐργάτες γνωστικοί, ἐργατικοί, ταπεινοὶ καὶ πρὸ πάντων πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου γιὰ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ τῆς εἰρήνης, τῆς κατανόησης, τοῦ σεβασμοῦ, τῆς δημιουργίας».

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ συνεδρίου ξεκίνησε μὲ τὴν Θεία Λειτουργία στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν στὴν ὁποία προεξῆρχε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος συμπαραστατούμενος ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς μέλη τῆς συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Νεότητος, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Παραμυθίας κ. Τίτον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Θήρας κ. Παντελεήμονα καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ξάνθης κ. Παντελεήμονα. Ἦταν μιὰ πανευφρόσυνη Θεία Λειτουργία στὴν ὁποία συμμετεῖχαν ὅλοι οἱ σύεδροι, μαζί μὲ τὸ ὑπόλοιπο ἐκκλησίασμα. Ἡ Θεία Λειτουργία κάνει χαρούμενους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναναστροφή τόσο ἀδελφῶν πού στὸ διάστημα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου γνωρίστηκαν ἢ ἀνανέωσαν παλαιὰ γνωριμίες, ἐπικοινωνήσαν, συνομίλησαν, ἀντάλλαξαν ἐμπειρίες, ἔκανε ἀκόμη πὺρ ἐντονη τὴν αἴσθησι τῆς χαρᾶς τόσο κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πρωῒνου μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία, ὅσο καὶ στὴν ἐπακολουθήσασα εἰσήγησι τοῦ π. Ἀδαμαντίου Αὐγουσιδῆ, τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ψυχιάτρου, ἡ ὁποία ἔγινε μέσα σὲ αἴθουσα μὲ τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ πληρότητα ἀπὸ πλευρᾶς θέσεων.

Ὁ π. Ἀδαμάντιος εἶχε ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον θέμα: «**Προοπτικὲς ἀντιρροπῆς δράσης στὰ φαινόμενα τῆς φθορᾶς καὶ τρόποι προσέγγισις τῶν νέων**». Ἀκόμη περισσότερο ἐνδιαφέρον εἶχε ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀνέπτυξε τὸ θέμα του, καθὼς μᾶς μετέφερε τὴ γλώσσα τῶν παιδιῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπισημάνσεις του, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀληθινὴ ταυτότητα τῶν φαινομένων τῆς φθορᾶς καὶ ἔθεσε ἓνα καίριο ἐρώτημα: «Ποιὲς ἐνδείξεις ἔχουμε ὅτι ἡ ρῆξι μὲ τὸ κατεστημένο, ἡ ἀγριότητα καὶ ἡ ἀμφισβήτησι τῶν νέων δὲν στρέφονται –κατ’ ἀρχὴν τοῦλάχιστον– ἐναντίον τῶν ἀξιῶν καθ’ ἑαυτὰς, ἀλλὰ ἐναντίον τῆς προδοσίας αὐτῶν τῶν ἀξιῶν; Ὅτι ἡ συνεχῆς πικρόχολη ἀμφισβήτησι τῶν πάντων δὲν εἶναι παρὰ καρπὸς τῆς ὀδύνης γιὰ τὴν μειοδοτικὴ συμπεριφορὰ τῶν πατέρων τους;». Δὲν ἔθεσε ὅμως μόνον τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ τὸ στήριξε μεταφέροντάς μας τὴν ὀδύνη καὶ τὴν ἀγωνία τῶν νέων, τὴν θλίψη καὶ τὸν πόνο τους, μέσα ἀπὸ τοὺς στίχους τῶν τραγουδιῶν τους καὶ ὁμολογουμένως

μᾶς ἐντυπωσίασε καὶ μᾶς προβληματίσε. Στὸ τέλος ἔθεσε τὸ καίριο ἐρώτημα: «Θέλουμε πραγματικὰ νὰ προσεγγίσουμε τοὺς νέους μας πού ταλανίζονται ἀπὸ τὰ φαινόμενα τῆς φθορᾶς;». Ἡ ἐπανεκζήτησι τῶν συντεταγμένων πού ὀριοθετοῦν τὴν γνησιότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ταυτότητας, ἡ ἀνάγκη οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας νὰ σταθοῦμε μὲ ἀλήθεια καὶ



ἀγάπη κοντὰ στὰ παιδιά, πού ἐναγώνια ζητᾶνε πατέρα, εἶναι ὁ μοναδικὸς δρόμος πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτή. Κατέληξε δὲ ἡ δυναμικὴ αὐτὴ εἰσήγησι μὲ τὴν τοποθέτησι: «Ἡ μόνη προοπτικὴ ἀντιρροπῆσεως τῶν φαινομένων τῆς φθορᾶς πού μποροῦμε νὰ διακρίνουμε, εἶναι ἡ ἐπανεύρεσι καὶ ἡ ἀναζωπύρωσι τῆς προφητικῆς λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ ἡ ὁδὸς τῆς προφητείας εἶναι ἡ μετάνοια».

Μετὰ ἀπὸ κάθε εἰσήγησι ἀκολουθοῦσε συζήτησι στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος πολλοὶ σύεδροι διατυπώνοντας τὶς θέσεις καὶ τοποθετήσεις τους ἀλλὰ καὶ τοὺς προβληματισμούς τους τόσο διὰ τὶς ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεις ὅσον καὶ διὰ τὸ ἔργο τῆς διακονίας τῆς νεότητος ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνα πανηγυρικὸ γεῦμα τὸ ὁποῖο ἐτίμησε μὲ τὴν παρουσία του καὶ ὁ Μακαριώτατος, ἦταν ἡ εὐλογημένη κατάληξι τοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖο ἐπεσφράγισε ἀκόμη περισσότερο τοὺς δεσμούς τῆς ἐνότητος καὶ ὁδήγησε στὴν διατύπωσι τῆς ἐπιθυμίας, τὸ συντομότερον, νὰ βρεθοῦμε ἐκ νέου ἐπὶ τὸ αὐτό.

ΦΩΤΟΓ ΣΤΙΓΜ



Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος προσερχόμενοι στὸ Οἰκονομικὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν (23 Μαΐου 1999) (Φωτ. Χρ. Μπόνη).



Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὸ «Ἑλληνικὸ Κέντρο περιβάλλεως ἀ



Ἀναμνηστικὴ φωτογραφία στὴν εἴσοδο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Κιλκίς «Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος» ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη Βαρθολομαίου, στὶς 5 Ἰουνίου 1999.

αφικα ότυπα



ομαίος και ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστοδού-
στην Αίγινα (22 Μαΐου 1999) (φωτ. Χρ. Μπόνη).



Από την εκδήλωση προς τιμήν του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου
κ. Βαρθολομαίου στον «Παρονασό» (23 Μαΐου 1999) (Φωτ. Χρ. Μπόνη).



Στιγμιότυπα από
την επίσκεψη του
Μακ. Αρχιεπισκόπου
κ. Χριστοδούλου
στη Μυτιλήνη (19-20
Ιουνίου 1999)
(Φωτ. Χρ. Μπόνη).

« Ἀπόστολοι ἐκ περάτων »

στὴν εἰκονογραφία τῆς Κοίμησης

« Ἀπόστολοι ἐκ περάτων συναθροισθέντες ἐνθάδε!
 Γεθσημανῆ τῷ χωρίῳ κηδεύσατέ μου τὸ σῶμα
 καὶ σύ, Υἱὲ καὶ Θεέ μου, παράλαβε μου τὸ πνεῦμα ».
 (Ἐξαποστειλᾶριο σὲ ἦχο γ)

Τοῦ κ. Ι. Μ. Χατζηφώτη

Ο ἰκονογράφος ἀντλεῖ ἀπὸ τὴ διαμορφωμένη τὸν 5ο αἰ. κ.ἐξ. ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ἡ ὁποία ἄλλωστε ἔχει περάσει καὶ στὰ συναξαριακὰ κείμενα, πού ἀναφέρονται στὴν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὰ ὁποία « πλείστα ὄσα νέφη ἀρπάσαντα ἐκ τῶν περάτων τῆς Οἰκουμένης ἅπαντας τοὺς Ἀποστόλους, ἔφεραν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Θεοτόκου ». Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μεταφέρθηκαν ἱεράρχες, ὅπως ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὁ Ἅγιος Ἰερόθεος, ὁ Ἀπόστολος Τιμόθεος κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι εἰκονίζονται μαζὶ μὲ τοὺς Ἀποστόλους νὰ περιβάλλουν τὸ σεπτὸ σκῆνωμα τῆς θανούσης Θεοτόκου στὴν παράδοση τῆς Κοίμησης.

Ἡ παράδοση αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀπόκρυφο βιβλίο « Περὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Μαρίας », πού ἀποδίδεται στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Θεολόγο καὶ δημοσιεύθηκε τὸ 1886 στὴν Λειψία ἀπὸ τὸν Κ. Πισσενδορφ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς στὸ πρῶτο ἐγκώμιό του στὴν Κοίμηση τὴν περιγράφει, ὅπως ἀκριβῶς παριστάνεται στὴν ὀρθόδοξη εἰκονογραφία:

« Πῖ ἀστραπὲς φωτὸς καταυγάζουν τὴν ἀποψινὴ νύχτα, ποιῆς ἀγγελικῆς φρουρῆς κάνουν ὀλόφωτη τὴν Κοίμηση τῆς Μητέρας πού στάθηκε ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς! Ποιοὶ Ἀπόστολοι μὲ χεῖλη θεόπνευστα μακαρίζουν τὸ ξόδι τοῦ σώματος πού δέχτηκε τὸ Θεοῦ » (μτφρ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου).

Παλαιότερα ἡ παράσταση τῆς Κοίμησης περιλάμβανε καὶ τὴ μετάσταση τῆς Παναγίας στὸν Οὐρανό, πού ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ Δύση κατέστησε δόγμα, ὅμως μέσα στὸ καμίνι τῆς κρητικῆς

σχολῆς, πού ὑπηρετήσε πιστὰ τὸ μοναστικὸ ἰδεῶδες καὶ τὸ ὀρθόδοξο δόγμα, παρὰ τὶς κάποιες ἐξ Ἑσπερίας ἐπιδράσεις, περιορίσθηκε στὴν ἔκθεση τοῦ σκηνώματός της μὲ τὶς ομάδες τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἱεραρχῶν γύρω του καὶ τὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ κρατᾶει τὴν ἀγία ψυχὴ της πάνω ἀπὸ αὐτό.

Ἡ Κοίμηση τῆς Παναγίας εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀπὸ τὶς γνωστὲς Κοιμήσεις (Μεγάλου Βασιλείου, ἀρχῆς 16ου αἰ., μονὴ Σινά, Ὁσίου Ἐφραίμ, μέσα 15ου αἰ. μονὴ Ἰθίων Ἁγίου Ὁρους, 16ος αἰ., μονὴ Ἁγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ Μετεώρων, ἔργο Θεοφάνη Στρελίτζα-Μπαθᾶ, Ἁγίου Νικολάου, 1770, μονὴ Σταυρονικήτα Ἁγίου Ὁρους κ.λπ.), πού ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς στέκεται στὸ κέντρο καὶ κρατᾶει μὲ τὰ θεϊκὰ του χεῖρα τὴν ψυχὴ της. Γενικά, ἡ Κοίμηση μαζὶ μὲ τὸν Εὐαγγελισμό, εἶναι οἱ πιὸ δημοφιλεῖς θεομητορικῆς ἐορτῆς τῆς Ὀρθοδοξίας. Γι' αὐτὸ καὶ χαρακτηρίσθηκε ὡς « Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ » (Φώτης Κόντογλου). Θὰ λέγαμε ὅτι ἡ Κοίμηση ἐπικαλύπτει ἐνίοτε καὶ τὸν Εὐαγγελισμό. Παράδειγμα ἡ Μεγαλόχαρη τῆς Τήνου, τὸ εἰκόνημα τῆς ὁποίας εἶναι Εὐαγγελισμός, ἀλλὰ στὶς 15 Αὐγούστου, ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τῆς Κοίμησης, γίνεται τὸ ἐπίκεντρο τοῦ πανελληνίου ἐορτασμοῦ (ὁ τορπιλισμὸς τῆς « Ἑλλης » σημειώθηκε κατὰ τὴν ἐορτὴ τῆς Κοίμησης).

Πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι στὴ βυζαντινὴ περίοδο, στὴ λεπτομερῆ ἱστορῆση τῶν γεγονότων τῆς Κοίμησης, παρίσταναν τὸ περιστατικὸ μὲ τὸν Ἑβραῖο Ἰεφωνία, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ ἀπόκρυφο κείμενο πού ἔφερε στὸ φῶς ὁ Πισσενδορφ, ἀποτόλμησε νὰ ἀναποδογυρίσει τὸ φέρετρο μὲ τὸ σκῆνωμα τῆς Παναγίας, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωσε, γιατί ἓνας Ἄγγελος τοῦ ἔκοψε τὰ χεῖρα. Ἐνα ἄλλο περιστατικὸ συνδέεται μὲ τὸν Ἀπόστολο Θωμᾶ, πού τὸ νέφος τὸν ἔφερε κα-

θυστερημένα στη Γεθσημανή, όπου έγινε κατά την παράδοση ή κηδεία της Παναγίας.

Σύμφωνα με την ίδια απόκρυφη πηγή, ενώ πλησίαζε στο χωριό είδε την Παναγία ν' ανεβαίνει «σύσσωμη» στον ουρανό και τή ρώτησε: «Παναγία, Παναγία, πού υπάγεις;». Τότε Έκείνη έβγαλε τή ζώνη της και του τήν έριξε.

Οι εικόνες της Κοίμησης δέν ακολουθοῦν τήν ίδια διάταξη, αλλά παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία όφειλόμενη στην έκταση τής επιφάνειας του ξύλου (φορητές εικόνες) ή του τοίχου (τοιχογραφίες). Έτσι στη μονή Σταυρονικήτα, στην παράσταση του Θεοφάνη στο καθολικό της, όπου μάλιστα ή κεφαλή τής Θεοτόκου βρίσκεται στα δεξιά και τήν περιβάλλουν δύο ανάμικτοι χοροί Άποστόλων και Έραρχων (ό Άπόστολος Πέτρος πού άρχισε πρώτος, κατά τó απόκρυφο κείμενο, τά έγκώμια, θυματίζει από τά άριστερά). Άγγελοι εικονίζονται στην άριστερή πλευρά και γύρω στη Δόξα του Κυρίου και άνω δεξιά και άριστερά έντός νεφών όμιλοι Άποστόλων, ένω στην εικόνα του τέμπλου με τήν Κοίμηση, όπου επίσης ή κεφαλή τής Παναγίας είναι στα δεξιά, ό Άπόστολος Πέτρος βρίσκεται από αυτή τήν πλευρά και από εκεί θυματίζει.

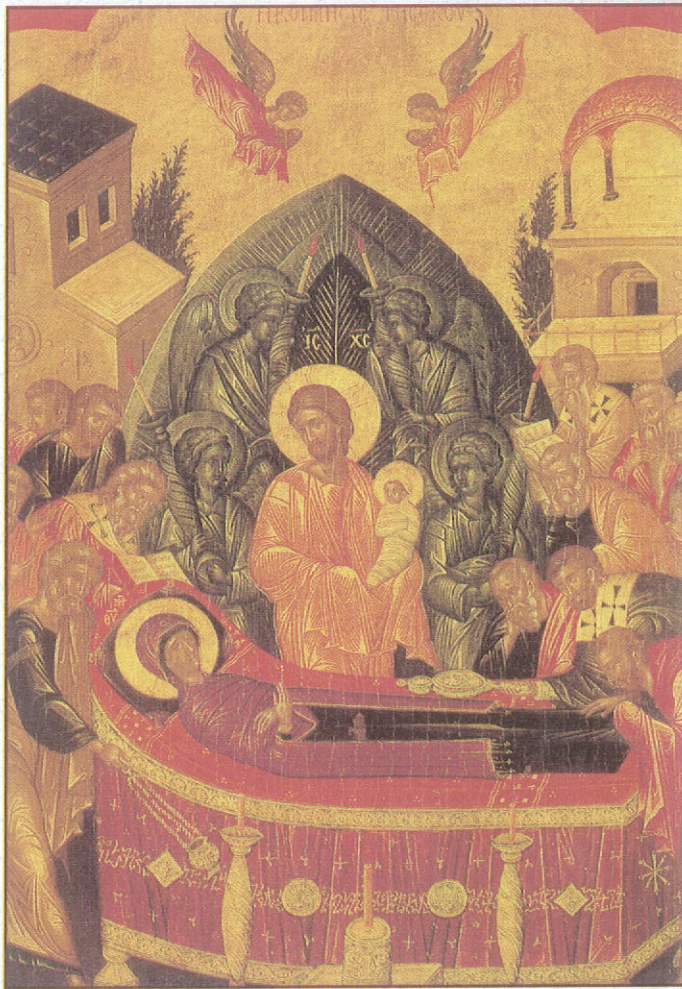
Στην εικόνα της Κοίμησης του 16ου αι. Πεδουλά Κύπρου, έχομε τήν ίδια διάταξη με τους Άγγέλους μέσα στη Δόξα του Κυρίου, μόνο πού έδω ή κεφαλή τής Παναγίας είναι άριστερά, —πρόκειται για τόν συνηθέστερο τύπο—, όπως και ό θυματίζων Άπό-

στολος Πέτρος. Στόν Πεδουλά και στόν ίδιο ναό (του Τιμίου Σταυρού) υπάρχει και μιá άλλη εικόνα τής Κοίμησης πού άνήκει στο πρώτο τέταρτο του 13ου αι. με κόκκινη μαντόρα γύρω από τó Χριστό. Τó ίδιο λιτή είναι ή παράσταση του α' μισού του 15ου αι. (Πάτμος), όπου στη μαντόρα υπάρχουν χυσές ακτίνες σέ πράσινο φόντο.

Άπό τις μεταβυζαντινές Κοιμήσεις ξεχωρίζει εκείνη του Άνδρέα Ριτζου, πού βρίσκεται στο Τορίνο. Υπάρχει γύρω από τόν Χριστό και μαν-

τόρα και ευρύτερη Δόξα με άγγέλους και εξαπτέρυγα. Έραρχες και Άπόστολοι εικονίζονται δεξιά (όλοι) και λαμπαδοφορούντες Άρχάγγελοι και Άγγελοι στα άριστερά με τις Άγιες Γυναίκες. Αντίθετα, σέ κρητική εικόνα, όρθογώνια, με μεγαλύτερες τις όριζόντιες πλευρές, του 17ου αι., πού βρίσκεται στο Ιστορικό Μουσείο τής Μόσχας και έξετέθη τó 1993 στο Ηράκλειο Κρήτης, δέν υπάρχει μετάσταση, παρά τις ιταλικές μορφολογικές και χρωματικές επιδράσεις. Επαναφέρεται τó περιστατικό με τόν Έβραίο Έσφωνία. Μέσα σέ νέφη, αλλά μεμονωμένα ιστορούνται οι Άπόστολοι

στην Κοίμηση του τέλους του 17ου αι. πού άνήκει στη Συλλογή Λάτση. Πάνω από τόν καθένα υπάρχει κι ένας Άγγελος. Στο άνω μέρος υπάρχει μετάσταση. Όπως υπάρχει και στην άριστουργηματική, γεμάτη κινητικότητα, Κοίμηση του μεγάλου Κρητικού ζωγράφου Δομήνικου Θεοτοκόπουλου-Γκρέκο, φιλοτεχνημένη τó 1567, πού βρίσκεται στο Ναό Κοιμήσεως Έρμούπολης Σύρου.



ΤΟΜΕΑΣ ΕΝΟΡΙΑΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Του Αίδεσιμολ. π. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ**

*«Χαίρων και βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν και
τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν»*

(Απ. Παῦλος)

Α΄ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οἱ περισσότερες ἐνορίες τῶν μεγάλων, ἀλλὰ και τῶν μικροτέρων πόλεων, εἶναι και αὐτὲς ἀπὸ ἀπόψεως πληθυσμοῦ μικροπολιτεῖες. Καὶ γιὰ τὴ μικρότερη πολιτεία, τὴν ἀσφάλειά της και τὴν καλὴ λειτουργία της, ἐργάζονται και συνεργάζονται πολλοί.



Καὶ ὄλοι κάτω ἀπὸ τὴν παρακολούθηση τοῦ τοπικοῦ ἐμπροσώπου τῆς πολιτείας και τοῦ Νομάρχη. Ἄλλες πάλι Ὑπηρεσίες ἔχουν τὴ δική τους τοπικὴ «δομὴ» και «δουλεύουν ἀσταμάτητα και ἀρμονικὰ» με τὶς ἄλλες (Ἀστυνομία-Λιμεναρχεῖο-Δασαρχεῖο-Τράπεζες-Ὅργανισμοὶ κ.λπ.). Δὲν θεωρεῖται ἐπιτυχημένη μιὰ πολιτεία, χωρὶς ὀργάνωση και σωστὴ λειτουργία.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πὼς στὴν ἐπιμέρους ὀργάνωση και εἰδικότερα τῆς ἐνορίας και μάλιστα γιὰ τὴν ἐποχὴ μας ἡ Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν παρέχει καμιά πρόκληση και καμιά ὀδηγία. Ἔτσι ἐνῶ ἡ Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόσο καλὰ ὀργανωμένη, ἡ διοίκηση τῆς ἐνορίας ἀφήνεται στὴν πρωτοβουλία και τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κληρικῶν ποὺ ὑπηρετοῦν σ' αὐτήν. Καὶ πάνω σ' αὐτὸ ἐφαρμόζονται σχήματα ξεπερασμένα και μέθοδοι ποὺ σήμερα ἔχουν ὑπερφαλαγγισθεῖ ἀπὸ τὴ γύρω μας πραγματικότητα.

Θὰ ἤθελα πάνω στὸ θέμα αὐτὸ νὰ ἀναφέρω μερικὰ παραδείγματα: Σὲ σπάνιες περιπτώσεις ὑπάρχει ἓνα ὀργανωμένο ἐνοριακὸ γραφεῖο. Μὲ ἓνα ἄνθρωπο ποὺ θὰ εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Γραφείου αὐτοῦ. Καὶ ἔτσι ὅλη ἡ ἐργασία ἀφήνεται στοὺς Ἱερεῖς ποὺ εὐχαρίστως τὸ θέλουν, ἀλλὰ ποὺ κάποτε περνοῦν μῆνες και δὲν ἔχουν δώσει ἀπάντηση στὴν προϊσταμένη Ἀρχὴ ἢ σὲ κάποια ἄλλη Ἀρχὴ ποὺ ἀλληλογραφεῖ μαζί μας. Καὶ αὐτὸ γίνεται στὴν ἐποχὴ μας ποὺ ὄλοι προσπαθοῦν στὶς Ὑπηρεσίες τους ὄλα νὰ λειτουργοῦν «σὰν ρολοῖ». Βέβαια πολλοὶ λένε πὼς ὁ παπὰς ἔχει μιὰ εὐκαιρία νὰ ἐρχεται σὲ ἐπικοινωνία με τοὺς πιστοὺς. Ἀλλὰ «τὰ ψέματα εἶναι κακὰ»...

Ἄν ἐρωτηθοῦν οἱ Ἱερεῖς τῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν μεγαλουπόλεων, ἂν ἔχουν πολύγραφο, φωτοτυπικὸ μηχανήμα, μηχανὲς προβολῆς slides, κινηματογραφικὲς μηχανὲς μικρὲς και μεγάλες, ἀμφιβάλλω ἐὰν ὑπάρχει ἓνα μικρὸ ποσοστὸ. Καὶ αὐτὸ γιὰ τὸ δὲν βρίσκονται στὴν ἀνάγκη νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν, ποὺ σὲ τελικὴ ἀνάλυση σημαίνει ἔλλειψη καλῆς και προσεγμένης δουλειᾶς. Δὲν πρέπει τοῦτο κάποτε νὰ ἐλέγχεται;

Στὴν ἐποχὴ μας οἱ Η/Υ «δίνουν και παίρνουν». Δὲν νοεῖται πλέον Ὑπηρεσία χωρὶς Ἡλεκτρονικὸ Ὑπολογιστὴ. Καὶ σ' αὐτοὺς καταγράφονται τὰ πάντα. Καὶ εἶναι ἔτοιμοι σὲ κάθε στιγμή. Ἄς ἐρωτηθοῦν ποιὲς ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες Ἐνορίες τῶν Ἀθηνῶν ἔχουν και χρησιμοποιοῦν Ἡλεκτρονικὸ Ὑπολογιστὴ; Πιστεύω ἐλάχιστα. Ποὺ σημαίνει πὼς δὲν ἔχουμε καταγράψει ἀκόμα τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἐνοριακὰ μέλη τοῦ «σώματος τοῦ Χριστοῦ». Καὶ ἔτσι σὰν παράδειγμα: ἔρχονται τὰ παιδιά μικρὰ και γράφονται στὸ Κατηχητικὸ, μόλις μεγαλώνουν ἀποχωροῦν. Δὲν ξανάρχονται. Σὲ σπάνιες περιπτώσεις οἱ Ὑπεύθυνοι Ἱερεῖς στέλνουν ἓνα γράμμα, μιὰ πρόσκληση, ἓνα χαιρετισμὸ στὰ παιδιά τοῦ κατηχητικοῦ ποὺ μεγάλωσαν και

διέκοψαν. Πατί; Πατί δὲν ὑπάρχουν σχετικοὶ κατά-
λογοὶ καὶ Η/Υ πού θὰ εἶναι καταχωρημένοι.

Πάνω στὰ παραπάνω πλάνα θὰ μπορούσα νὰ γρά-
ψω καὶ ἄλλα. Περιορίζομαι ὅμως σ' αὐτά. Πατί αὐτὰ
δείχνουν πὼς ἡ ἔλλειψη ὀργανώσεως τοῦ ἐνοριακοῦ
ἔργου εἶναι τόσο συνηθισμένο στὴν Ἐκκλησία μας πού
ἀποτελεῖ πάγια κατάσταση. Καὶ πού μὲ τὸ σημερινό
δυναμικό, μόνο ἓνα θαῦμα θὰ μπορούσε νὰ δγάλει τὴν
ἐνοριακὴν κατάσταση ἀπὸ τὴ θέση πού βρῖσκεται.

Β' ΤΙ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΓΙΝΕΙ

Ἐκεῖνο πού προέχει εἶναι νὰ προγραμματιστοῦν τὰ
«δέοντα». Δὲν θὰ φτάσουμε ὡς ἐκεῖ μὲ ἐπιτυχία. Ὁ-
μως ἀξίζει νὰ τὸ σκεφτοῦμε. Καὶ ὅπως συνηθίζεται
σήμερα νὰ τὸ σχηματοποιήσουμε, δηλαδή νὰ τοῦ
δώσουμε κάποια ὀπτική μορφή. Νὰ τὸ κάνουμε αὐτὸ
μὲ τὴ σκέψη ὅτι ζοῦμε στὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰώνα καὶ
νὰ μὴ ζοῦμε μὲ τὴ σκέψη πὼς ὅλα θὰ πᾶνε καλά.
Σήμερα στὴν πατρίδα μας δὲν παρουσιάζεται τὸ ἀπο-
καρδιωτικὸ φαινόμενο ἄλλων χωρῶν, συμβαίνει γιατί
ζοῦμε μὲ τὰ θεμέλια καὶ τὶς ρίζες τῶν εὐσεβῶν προ-
γόνων μας. Αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ καλλιεργήσουμε ἐντο-
να στὴ γενιά μας, ἀλλιῶτα θὰ εἴμαστε ἐνοχοὶ καὶ
ἀναπολόγητοι ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, πού μᾶς παρέχει
τόσα μέσα καὶ τὰ ἀφήνουμε ἀχρησιμοποίητα, ἂν καμιά
φορὰ δὲν τὰ χλευάζουμε.

α' Παλαιότερα εἶχα σχηματοποιήσει τὸ «δέον»
μὲ σκίτσα καὶ σχέδια.

β' Τὸ 1969 ἐδημοσιεύθη νέος Καταστατικὸς
Χάρτης. Παρεῖχε στοὺς Ὑπευθύνους Ἱερεῖς πολὺ με-
γάλες δυνατότητες γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς ἐνορίας
τους. Εἶχαν θεοπιστεῖ οἱ λεγόμενες Εἰδικές Ἐπιτρο-
πές, πού σ' αὐτὲς μπορούσαν νὰ ἐνσωματωθοῦν ὅσοι
ἐνοριῖτες ἤθελε ὁ Ὑπεύθυνος Ἱερέας. Ἦταν ἐπίσης
μὴ μέθοδος πού μπορούσε κάθε ἱερέας ὅταν ἦταν
περισσότεροι ἀπὸ ἓνας νὰ ἔχει δική του ἀποστολή.
Αὐτὴ τὴ δυνατότητα τὴ χρησιμοποιήσαμε εὐρύτατα,
ἀλλὰ δυστυχῶς γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα. Στὴν
ἐνορία μας καταρτίσαμε τὶς παρακάτω Εἰδικές Ἐ-
πιτροπές:

• ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩ-
ΓΗΣ - Ε.ΠΝ.Α.

• ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΓΗΣ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
- Ε.Α.Ν.

• ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΧΡΙΣΤ. ΑΛΛΗΛΕΓ-
ΓΥΗΣ - Ε.Χ.Α.



• ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝ-
ΤΡΟΥ - Ε.ΠΕ.ΚΕ.

• ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΗΣΕΩΣ -
ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ - Ε.Α.Σ.

γ' Κάθε ἐποχὴ ἀπαιτεῖ ἐνότητα, συνοχὴ καὶ δρά-
ση. Σὲ κάθε ἐνορία θὰ διαπιστώσουμε πὼς ὑπάρχει
μὴ πολυπληθὴς ὁμάδα πιστῶν. Αὐτοὺς τοὺς πιστοὺς
ἔχουμε χρέος νὰ τοὺς βοηθήσουμε νὰ συνειδητοποιή-
σουν τὴν θέση τους καὶ τὴν ἀποστολή τους μέσα
στοὺς κόλπους τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας. Δηλαδή τὸ
μὴ εὐκαταφρόνητο «λείμα» τοῦ Προφήτη νὰ τὸ μετα-
βάλλουμε σὲ ἀληθινὸ καὶ γόνιμο ἐκκλησιαστικὸ δυνα-
μικό. Ὅπως εἶναι σαφὲς ἐπιδιώκουμε τὸ «δέον». Δη-
λαδή γιὰ κάθε ὑποτομέα νὰ σχηματιστεῖ μὴ ὑποεπι-
τροπὴ πού θὰ μελετᾶει καὶ θὰ ἐντάσσει τὰ θέματά της
στὸ ἔργο τοῦ συνόλου. Τοῦτο φαίνεται ἀδύνατο. Πισ-
τεύω ὅμως πὼς ἐὰν ἡ ἐνοριακὴ ἐργασία δὲν ἔχει
τοῦτο σὰν στόχο της, εἶναι ἀπίθανο νὰ ἀναπτύξει
κάποτε τὴν πρωτοβουλία γιὰ ἀξιολογότερες προσφο-
ρές. Κάποιος κάποτε πρέπει νὰ ἀρχίσει. Οἱ ἐπιγενό-
μενοι θὰ βρεθοῦν στὴν ἀνάγκη νὰ τὸ συνεχίσουν. Καὶ
ὅλα μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ πραγματοποιοῦνται.

Μὲ τὶς ὅποιες φιλότιμες προσπάθειες καὶ ἂν κατα-
βάλλονται, ἓνας ἀξιόλογος ἀριθμὸς κάθε ἐνορίας παρα-
μένει εἴτε μακριὰ, εἴτε στὸ περιθώριο τῆς ἐνοριακῆς
ἐργασίας. Ὁ εὐσυνείδητος κληρικὸς πρέπει νὰ εἰρηνεύ-
ει, ἀφοῦ κάνει κατὰ συνείδηση τὸ καθήκον του. Ὅλα
θὰ ἀποδώσουν τοὺς καρπούς τους «ἐν τῷ καιρῷ
αὐτῶν». Καὶ συγχρόνως νὰ παρακαλεῖ ὁ Κύριος νὰ
ἐξαγνίζει τὶς προθέσεις του γιὰ νὰ μὴν κοπιάζει «εἰς
μάτην» καὶ διακυβεύει τὴ σωτηρία του (Α' Κορ. 9,27).



ΓΡΑΜΜΑ Σ' ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΑΙΔΙ



Άγαπητό μου παιδί,

Νιώθω την ανάγκη να γράψω σε σένα αυτό το γράμμα και τούτο γιατί όταν πηγαίνω σε κάποιο σχολείο και κουβεντιάζω με τα παιδιά τα θέματα και τα προβλήματα που εκείνα μου θέτουν, μετά το τέλος της συζήτησης είτε μέσα στην τάξη, είτε σε προσωπική συνάντηση, πολλά παιδιά μου λένε με παράπονο.

– Γιατί, πάτερ, να μην βρεθεί κάποιος να μās μιλήσει νωρίτερα για όλα αυτά, να μην κάνουμε τὰ λάθη που κάναμε; Και τότε δεν σου κρύβω ότι νιώθω άσχημα, αισθάνομαι αν θέλετε ένοχος.

Πρέπει να σου πώ, όσο κι αν αυτό ακούγεται λίγο παράξενα, ότι δεν λυπάμαι τους ανθρώπους εκείνους που όπως λέει ο λαός μας, «τρώνε τὰ μούτρα τους» συνειδητά. Ο άνθρωπος δεν είναι μόνο ελεύθερος να επιλέγει αλλά και υπεύθυνος για τις επιλογές του. Όταν λοιπόν κάποιος συνειδητά και εν επιγνώσει αποφασίζει, αυτός έχει και την ευθύνη για τις πράξεις του. Υπάρχουν όμως πολλά παιδιά που κάνουν σοβαρά λάθη στην ζωή τους, λάθη που μερικές φορές σημαδεύουν την ζωή τους, από άγνοια και έπιπολαιότητα.

Στην ζωή σου, φίλε μου, θα περπατήσεις με τὰ δικά σου πόδια, ούτε με τὰ δικά μου, ούτε με τών γονιών σου, ούτε με κανενός άλλου. Είναι σημαντικό λοιπόν να ξέρεις προς τὰ πού πηγαίνεις, να ξέρεις αν τὸ σανίδι που πατάς είναι γερό ή σάπιο. Θέλω επίσης να θυμάσαι και κάτι άλλο. "Αν στὸν πίνακα τοῦ σχολείου σου γράψεις κάτι και είναι λάθος, τὸ σφουγγάρι είναι δίπλα, μπορείς να τὸ σθήσεις. "Αν στὸ τετράδιό του γράψεις κάτι και είναι λάθος, μπορείς ακόμη και να σχίσεις τὸ φύλλο. "Αν όμως γράψεις κάτι στην ζωή σου και είναι λάθος αυτό, πολὺ δύσκολα σθηνεται. Είναι λοιπόν πολὺ σημαντικό να μην βιάζεσαι να γράψεις κάτι, πρὶν καλά τὸ μελετήσεις, για να μην χρειασθεῖ να τὸ σθήσεις.

Καλὸν είναι επίσης να θυμάσαι αυτό άλλωστε που έντονα τὸ βλέπεις γύρω σου. Έσεῖς τὰ νέα παιδιά εἴσθε «ή μεγάλη αγορά» ἀπὸ τὴν ὁποία ὅλοι οἱ πονηροὶ προσπαθοῦν να ψωνίσουν. Οἱ ἔμποροι τών ναρκωτικῶν, οἱ ἔμποροι τών ἰδα-

νικῶν, οἱ ἔμποροι τῆς ἀνθρώπινης σάρκας, ἐσῶς ἔχουν κύριο στόχο. Έρχονται να ἐκμεταλλευθοῦν ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά τὴν ἀνωριμότητά σας και τὴν ἄγνοιά σας για κάποια θέματα και ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν περιέργειά σας για να μάθετε, τὴν τάση σας να δείξετε ὅτι ἔχετε μεγαλώσει, τὴν ἐπιθυμία σας να ἀποκτήσετε ἐμπειρίες.

Θέλω να πιστεῦω, ὅτι καθόλου δεν θὰ σε κάνει χαρούμενο να βλέπεις και να ἀκούς τόσα νέα παιδιά τῆς ἡλικίας σου, να καταστρέφονται καθημερινά. Δεν πιστεῦω ὅτι εἶναι ἡ ἄγνοια μόνο που τὰ καταστρέφει ἀλλά, και τότε ἀκόμα που γνωρίζετε τούς κινδύνους, ἡ ἀφελῆς σκέψη σας «ξέρω ἐγώ, πού θὰ σταματήσω» σῶς σπρώχνει στὸν δρόμο τὸν χωρὶς ἐπιστροφή.

Μέσα στην σκέψη μου είναι ἀκόμη έντονη ἡ εἰκόνα τοῦ νέου ἀνθρώπου που κτύπησε κάποια στιγμή τὴν πόρτα τοῦ γραφείου μου, με κοίταξε καλά στὰ μάτια και μοῦ εἶπε:

- Ξέρεις, πάτερ, ποῖο είναι τὸ πρόβλημά μου;
- Ποῖο είναι, παιδί μου;
- Έχω AIDS και πρὶν προλάβω να ἀντιδράσω ἀπὸ τὸν αἰφνιδιασμὸ μου, πρόσθεσε:
- Και ξέρεις γιατί κτυπάω τὸ κεφάλι μου στὸν τοῖχο;
- Γιατί; τὸν ρώτησα ἀμήχανα, και ἐκείνος πρόσθεσε,
- Τώρα γιατί μπορῶ και εἶμαι ἐγκρατῆς και πρῶτα τάχα δεν μποροῦσα;

– Παιδί μου, τοῦ εἶπα, τὰ εἶπες ὅλα μόνος σου. Και ἀστραπιαῖα πέρασαν ἀπὸ τὸ μυαλό μου ὅλοι ἐκείνοι που ζάλισαν τὸ μυαλό αὐτοῦ τοῦ νέου, που ἐσπρωξαν τόσο γρήγορα τούς δείκτες τοῦ ρολογιοῦ τῆς ζωῆς του ἀπὸ τὴν ἀρχή στὸ τέλος. Ποῖός ἀπὸ αὐτοὺς ἄραγε, θὰ εἶχε τὴν τιμιότητα να πάρει τούλάχιστον τὶς ευθύνες ἐπάνω του, να ζητήσει τούλάχιστον συγγνώμη ἀπ' αὐτὸ τὸ παιδί και γι' αὐτὸ τὸ παιδί και για τὰ τόσα ἄλλα παιδιά που ρήμαξαν τὴν ζωή τους;

Μίλησα ἀρκετὰ μαζί του. Κολυμπήσαμε μαζί στὰ βαθιὰ νερά τῆς ἀγωνίας ἀλλά και τῆς ἐλπίδος που προσφέρει Ἐκεῖνος που «ἐξῆλθε νικῶν και ἵνα νικήση». Στὸ τέλος ὅταν ἐκείνος ἐφυγε με

τήν προοπτική νά βλέπομαστε, τὰ αἰσθήματά μου ἦταν ποικίλα. Εὐχαρίστησα τὸν Θεὸ πού γνώρισα αὐτὸ τὸ παλληκάρι. Ἐνιωθα λύπη γιὰ τὴν κατάστασή του, ἀλλὰ καὶ ὀργή γιὰ ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀνεύθυνους ἀλλὰ καὶ ἀνέντιμους πού γίνονται αἰτία τόσα παιδιὰ νά χάνονται.

Ἀλήθεια καὶ ζωὴ

Θέλω λοιπὸν τώρα ἀπλὰ καὶ καθαρὰ νά σοῦ μιλήσω γιὰ ἓνα θέμα πού ἐγίνε ἀντικείμενο συζήτησης καὶ πολλῶν σχολίων τὴν χρονιά πού μᾶς πέρασε, μὲ ἀποτέλεσμα νά δημιουργηθῆ μεγάλη σύγχυση μέσα στις συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδιαίτερος τῶν νέων σχετικὰ μὲ τὴν θέση τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὶς προγαμιαῖες σχέσεις.

Θὰ πρέπει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νά σοῦ πῶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει «θέσεις» γιὰ τὰ διάφορα προβλήματα καὶ τοῦτο γιὰτὶ δὲν εἶναι ἰδεολογία πού διαμορφώνει θέσεις καὶ τοποθετήσεις, ἀλλὰ ζωὴ καὶ τρόπος ζωῆς καὶ αὐτὸ πού κάνει εἶναι νά φανερῶναι τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν πληρότητα αὐτῆς τῆς ζωῆς.

Ἀλήθεια καὶ ζωὴ περπατᾶνε πάντα μαζί. Ἡ διαστροφή τῆς ἀλήθειας βιώνεται σὰν ἀποτυχία μέσα στὴν ζωὴ. Ἀλλωστε ἡ λέξη ἁμαρτία σημαίνει ἀποτυχία. Ἀμαρτάνω σημαίνει ἀποτυχαίνω, κάνω λάθος καὶ ὅπως ἀντιλαμβάνεσαι δὲν εἶναι ὁ Θεὸς ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος πού ἀποτυχαίνει στὴν ζωὴ του, πληγώνεται, ἀπογοητεύεται καὶ κάποτε κάνει ἐρείπια τὴν ζωὴ του.

Ὅταν λοιπὸν ἔχεις νά κάνεις μὲ τὴν ἴδια τὴν ζωὴ σου, μὲ τὴν ἐπιτυχία ἢ τὴν ἀποτυχία σου, τότε δὲν ἔχουν καμιὰ ἀξία οἱ γνώμες τῶν ἄλλων, ἔχει σημασία ἡ ἀλήθεια πού τελικὰ σώζει τὴν ζωὴ.

Ἐκεῖνος ἢ ἐκεῖνη πού ἔχουν προγαμιαῖες σχέσεις προφανῶς οὔτε ζήτησαν, οὔτε χρειάζονται τὴν «θέση» τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε κὰν τὴν ρώτησαν. Οὔτε βέβαια μποροῦν νά αἰσθάνονται ἀσφαλεῖς ἐπειδὴ κάποιος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία πιθανὸν νά συμφωνεῖ μαζί τους ἢ νά νομίζει ὅτι μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ τοὺς κερδῆσει. Οἱ ἀποτυχίες ἀφοροῦν τὴν ζωὴ μας καὶ ὄχι τὶς «θέσεις» ἢ τὶς σκέψεις μας.

Ἐν τίνι κατορθώσῃ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;

Εἶναι ἀλήθεια, παιδί μου, ὅτι ἐμεῖς οἱ μεγαλύτεροι, δὲν ἔχουμε τὸ θάρρος νά σᾶς ποῦμε τὴν ἀλήθεια. Προτιμοῦμε πολλές φορές νά σᾶς καλοπιάνουμε καὶ νά σᾶς κολακεύουμε γιὰτὶ κατὰ βάθος δὲν σᾶς ἀγαπάμε, δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ

πολὺ ἡ ζωὴ σας καὶ γιὰτὶ ἀκόμη θέλουμε νά σᾶς χρησιμοποιήσουμε. Ἴσως ἀκόμη γιὰτὶ πρῶτοι ἐμεῖς εἴμαστε ἔνοχοι καὶ πονηροὶ καὶ γι' αὐτὸ δὲν μποροῦμε νά σᾶς κοιτάξουμε στὰ μάτια καὶ νά σᾶς μιλήσουμε μὲ τιμιότητα.

Σήμερα ὅμως ἡ ἀδυσώπητη γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἓνα στὰ τρία ζευγάρια διαλύεται καὶ συνήθως πρόκειται γιὰ ζευγάρια νέων. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἔχουν προγαμιαῖες σχέσεις. Βλέπεις ὅμως ὅτι δὲν τοὺς βοήθησαν νά κάνουν ἓνα γάμο πού νά ἀντέξει ἔστω καὶ λίγο, ἴσως ἀντίθετα νά συνεργοῦν στὴν διάλυσή του, ὅπως θὰ σοῦ ἐξηγήσω σὲ λίγο. Πρόσφατα ἀντιμετώπισα τὸ πρόβλημα δύο νέων ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἔπειτα ἀπὸ ἐπτὰ χρόνια δεσμοῦ ὁ γάμος τους δὲν μπόρεσε νά ἀντέξει οὔτε δεκαεπτὰ μῆνες.

Γνωρίζεις ἀσφαλῶς καὶ ἐσὺ ἢ ἔχεις ἀκούσει γιὰ πολλὰ «ζευγάρια» πού ἔπειτα ἀπὸ πέντε ἢ ἕξι χρόνια «δεσμοῦ», ὀδηγοῦνται ὄχι στὸ γάμο ἀλλὰ στὴν διάλυση καὶ μάλιστα μὲ τὴν τραγικὴ δικαιολογία «ξέρεις, δὲν σὲ ἀγάπησα ποτέ». Βλέπεις ὅτι καὶ στὴν περίπτωση αὐτῆ ἡ μακροχρόνια ἐρωτικὴ τους σχέση δὲν τοὺς ἔδεσε, δὲν τοὺς ὀδήγησε στὴν ἀγάπη ἀλλὰ στὴν ἀπόρριψη.

Συναντῶ ἐπίσης πολλὰ νέα παιδιὰ σήμερα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν μὲ πολὺ σκεπτικισμὸ τὸν γάμο γιὰ τὸν λόγο ὅτι δὲν ἐμπιστεύονται ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, δὲν πιστεύουν ὅτι θὰ βροῦν ἄνθρωπο νά ἀγαπήσουν καὶ νά τοὺς ἀγαπήσει. Συνήθως τοὺς ἐρωτῶ, ἐὰν ἔχουν ἤδη σχέσεις καὶ ὄλοι μοῦ ἀπαντοῦν καταφατικά.

Τὶ ἀξία λοιπὸν μπορεῖ νά ἔχει ἡ γνώμη τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἔστω καὶ ἐὰν αὐτὸς ὁ ἄλλος εἶναι κληρικὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ἐσὺ ἔχεις νά κάνεις μὲ τὰ ἐρείπια τῆς ζωῆς σου; Ποιανοῦ συγκατάθεση θὰ μπορούσε νά σὲ παρηγορήσει σὲ μιὰ τέτοια ὥρα; Ἀλλὰ καὶ ποιὸς ἀπὸ ὄλους αὐτοὺς πού ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ προφέρουν τὸν δικὸν τους λόγο, διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νά σὲ βοηθήσουν τάχα στὴν πορεία τῆς ζωῆς σου, θὰ εἶχε τὸ θάρρος νά ἀναλάβει τὴν εὐθύνη τῆς ἀποτυχίας σου; Ὅλοι θὰ σοῦ ποῦν, ἔστω κι ἂν σὲ ἔχουν πάρει στὸ λαϊμὸ τους, «τί πρὸς ἡμᾶς, σὺ ὄψει».

Ἡ λαχτάρα σου νά ἐπιτύχεις στὴν ζωὴ σου εἶναι ἀπόλυτα κατανοητὴ. Νὰ θυμᾶσαι ὅμως ὅτι στὸ ἐναγώνιο ἐρώτημα: «ἐν τίνι κατορθώσῃ νεώτερος τὴν ὁδὸ αὐτοῦ;», ἡ ἀπάντηση μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων εἶναι σαφής: «ἐν τῷ φυλάσσεισθαι τὸν νόμον σου».

(Συνεχίζεται)



ΧΑΙΡΕ, ΠΑΡΘΕΝΕ ΜΑΡΙΑΜ, ΜΗΤΕΡ ΓΝΗΣΙΩΤΑΤΗ ΘΕΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ, ΜΗΤΕΡ ΟΙΚΕΙΟΤΑΤΗ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ: Ἐπειδὴ ξεκινήσαμε τὴ συζήτηση γιὰ τὴ διαθήκη τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἐπίκαιρο νὰ προχωρήσουμε καὶ νὰ δοῦμε ἓνα σημαντικότερο πρόσωπο ποὺ διαδραματίζει σπουδαῖο ρόλο. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς δικῆς μας μετοχῆς στὰ ἀγαθὰ τῆς διαθήκης, ἄς τὸ ἀφήσουμε γιὰ λίγο ἀργότερα.

Σήμερα, γνωρίζουμε τὴ διαθήκη τοῦ Θεοῦ νὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ δύο μέρη: τὴν πρώτη, ποὺ ὀνομάζουμε καὶ Παλαιά, καὶ τὴ δεύτερη, τὴ γνωστὴ σὲ ὅλους μας ὡς Καινὴ ἢ Νέα Διαθήκη. Χρειάστηκε δηλαδὴ ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ νὰ συνάψει διὰ τοῦ Υἱοῦ του νέα συμφωνία, καινούργια σχέση μὲ τὴν ἀνθρωπότητα, διότι οἱ πρώτοι ἄνθρωποι δὲν τήρησαν τὴν ἀρχικὴ διαθήκη. Γνωρίζουμε ὅτι οἱ πρωτόπλαστοι ἀρνήθηκαν τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποσπάστηκαν ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ Του. Αὐτὸ ποὺ ὀνομάζουμε προπατορικὸ ἁμάρτημα συνίσταται στὴ προβολὴ τοῦ ἀνθρώπινου λαθεμένου θελήματος πάνω ἀπὸ τὴ θεϊκὴ εὐεργετικὴ βουλή. Γιὰ τὸ οἱ ἄνθρωποι ματαίωσαν πρὸς καιρὸ τὴν ἀγαθὴν διαθήκην τοῦ Θεοῦ.

ΝΤΑΝΙΕΛΑ: Ἀκριβῶς, διότι ὅταν ὁ Θεὸς συνάπτει διαθήκην μὲ τὴν ἀνθρωπότητα, εἶναι αὐτὴ πάντοτε σωτήρια γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἔτσι, ἡ ἄφατη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀνέμενε τὴν κατάλληλη στιγμή καὶ τὸ κατάλληλο πρόσωπο γιὰ νὰ πραγματοποιήσει καὶ πάλι τὴν ἀγαθὴν διαθήκην Του. Καὶ βρέθηκε τὸ πρόσωπο, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ σαρκωνόταν ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὸ αἷμα Του θὰ ἐπικύρωνε τὴν καινὴν διαθήκην Του. Ἦταν ἡ Μαρία, ἡ κόρη τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννας, ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ:

ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ἐρευνητὴς τῆς Κ.Δ.

ΝΤΑΝΙΕΛΑ, σπουδαστριά βιβλικῆς θεολογίας ἀπὸ τὴν Ἀγγλία

ΣΩΣΙΘΕΟΣ, ἠγούμενος Μονῆς τῆς Ἡπείρου.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ, πτυχιούχος θεολογίας καὶ δημοσιογράφος.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ: Μὲ ἀπλὰ λόγια, ἡ Μαρία, ποὺ γιὰ μᾶς τοὺς χριστιανοὺς εἶναι ἡ Θεοτόκος, ἡ Παναγία μας, ἀποτελεῖ τὸ συνδετικὸ κρίκο στὴν ἱστορία τῆς θείας οἰκονομίας.

ΣΩΣΙΘΕΟΣ: Σωστά. Ἡ Παρθένης Μαρία κατέχει τὴ σημαντικότερη θέση μετὰ τὴν Τριαδικὴ Θεότητα. Ὁ ρόλος τῆς ἦταν μοναδικὸς καὶ παραμένει ἀνεπανάληπτος στοὺς αἰῶνες. Μὲ μιὰ φράση περιεκτικότερη ἐκφράζει τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἔργου τῆς ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός: «Τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα ἅπαν τὸ μυστήριον τῆς οἰκονομίας συνίστησι»¹. Κι ἐννοεῖ τὴν πρωταρχικὴ συμβολὴ τῆς Θεοτόκου στὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρώπησης.

Εἶναι πολλὲς οἱ προτυπώσεις τῆς στὴν Π.Δ. Ὡστόσο, στὴν Κ.Δ. εἶναι λιγοστὲς οἱ ἀναφορὲς τῶν ἱερῶν συγγραφέων, διότι ὄφειλαν νὰ διατυπώσουν τὰ ἐπείγοντα πρὸς τὸ σκοπὸ τῆς σωτηρίας ζητήματα. Παρ' ὅλα αὐτὰ, κατανοήθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη Ἐκκλησία μέχρι σήμερα ἡ ἐξέχουσα θέση ποὺ κατέχει ἡ Θεοτόκος. Γιὰ τὸ καὶ στὴν πατερικὴ γραμματεία ἔχει ἀποθησαυρισθεῖ πλῆθος ἐγκωμιαστικῶν λόγων γιὰ τὸ πανάγιο πρόσωπο τῆς Παρθένης.

ΝΤΑΝΙΕΛΑ: Μ' αὐτὰ ποὺ λέτε εἶναι σὰν νὰ ἐπαληθεύετε καὶ τὸ ὄνομα ποὺ τῆς δόθηκε. Μαριὰμ σὰ ἀραμαϊκὰ

τῆς ἐποχῆς τῆς, σημαίνει «πριγκίπισσα», «κυρία»². Ὅμως, τὸ στοιχεῖο ποὺ διαφαίνεται ἀπὸ τὴ σχετικὴ δὴγηση τοῦ Λουκᾶ (1, 26-56), εἶναι ἡ παρουσίασὴ τῆς ὡς «θυγατέρα Σιών». Ἡ παλαιοδιαθηρικὴ αὐτὴ ἔκφραση μᾶς θυμίζει τὸν προφήτη Σοφονία, ποὺ γράφει:

*«Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών,
κῆρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ·
εὐφραίνου καὶ κατατέρου ἐξ ὅλης
τῆς καρδίας σου, θύγατερ Ἱερουσαλήμ.
περιεῖλεν Κύριος τὰ ἀδικήματά σου.
λελύτρωσαί σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου·
βασιλεὺς Ἰσραὴλ Κύριος ἐν μέσῳ σου,
οὐκ ὄψη κακὰ οὐκέτι» (3, 14-15).*

Κι ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἐπίσης σημειώνει:

*«Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών·
κῆρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ·
ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοί,
δίκαιος καὶ σώζων αὐτός,
πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὸς ἐπὶ ὑποζύγιον
καὶ πῶλον νέον» (9,9).*

Ὡς «θυγατέρα Ἱερουσαλήμ» ἡ Θεοτόκος εἶναι ἡ προσωποποίηση τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτῆς ἔρχεται ὁ Κύριος

καὶ δι' αὐτῆς πραγματοποιεῖται ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ Του. Ἡ δὲ ἔλευση τοῦ Μεσσία, ἐγκαινιάζει τὴν «καινὴ κτίσιν», ὅποτε ἡ Θεοτόκος εἶναι καὶ ἡ «νέα Ἱερουσαλήμ» ἡ ἀνθρωπότητα μετὰ τὴ Θεοτόκο καὶ τὴ σωτηρία ἐνανθρώπηση τοῦ Λόγου βρῖσκαται στὸ νέο, ἐσχατολογικὸ αἰῶνα, καὶ ἀναμένει τὴν ὀλοκλήρωση καὶ τὴν πλήρη φανέρωση τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ: Ἐν ἡ βιβλικῇ φράση «θυγατέρα Ἱερουσαλήμ» γὰρ τὴν Παναγία δὲν εἶναι εὐρύτερα γνωστὴ, ἀναμφίβολα ὅλοι οἱ πιστοὶ τὴν ἀναγνωρίζουμε ὡς Παρθένο Μαρία καὶ Μητέρα μας. Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τῆς παρθενίας, ποὺ ἀφορᾷ στὴν ἀγνότητα καὶ καθαρότητα ὀλόκληρης τῆς ὑπαρξῆς τῆς καὶ ποὺ ἡ «ἐκ Πνεύματος ἁγίου» μητρότητα δὲν τὴν ἀλλοίωσε, κατανοεῖται περισσότερο μέσα στὸ χῶρο τοῦ Θεοῦ μυστηρίου. Ἡ δὲ ἔννοια τοῦ ρόλου τῆς μητέρας, εἶναι πρὸ φυσικῆ καὶ ἀνθρώπινη, καὶ κατανοεῖται εὐκολότερα.

Βέβαια, πῶς θὰ καταλάβουμε τὴν ἀγάπη τῆς Παναγίας γὰρ τὸν κάθε ἄνθρωπο, ἂν δὲν ἔχουμε νιώσει τὴ μητρικὴ ἀγάπη; Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος δὲν ἔχει αἰσθανθεῖ τὴν ἀγάπη τῆς δικῆς του μητέρας (εἴτε ἀπὸ ὀρφάνια εἴτε ἀπὸ κάτι ἄλλο), μπορεῖ νὰ γνωρίζει τί σημαίνει μητρικὴ ἀγάπη; Σήμερα, δὲν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ διατυπώνουν τὸν ὀρισμὸ μᾶς ⇨

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΜΕΛΕΤΗΣΕΤΕ:

Προαναγγελία γέννησης τοῦ Σωτήρα ἀπὸ τὴν Παρθένο: Γεν. 3,15.

Προφητεία γέννησης τοῦ Σωτήρα ἀπὸ τὴν Παρθένο: Ἠσ. 7,14. Γεν. 49,9. Ματθ. 1,23.

Ἡ κλίμακα τοῦ Ἰακώβ ὡς προεικόνιση: Γεν. 28,12.

Ἡ δάτος τοῦ Μαυῦσῆ ὡς προεικόνιση: Ἐξόδ. 3,2,3.

Τὸ ὄρος τοῦ Δανιὴλ: Δαν. 2,34,35.



Ἦταν ἀπόγονος τοῦ Δαβὶδ: Λουκ. 1,27.

Μνηστευμένη μὲ τὸν Ἰωσήφ: Λουκ. 1,27. Ματθ. 1,16.

Συγγενὴς μὲ τὴν Ἐλισάβετ: Λουκ. 1,36.

Προαναγγελία τῆς γέννησης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: Λουκ. 1,26 ἐξ.

Συλλαμβάνει τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ: Ματθ. 1,18. Λουκ. 1,35.

Ἐπισκέπτεται τὴν Ἐλισάβετ: Λουκ. 1, 41-56.

Μεγαλύνει τὸν Κύριο: Λουκ. 1,46 ἐξ.

Γεννάει τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ: Ματθ. 2,1. Λουκ. 2,7.

Παραδρῖσκαται στὸ γάμο στὴν Κανᾶ: Ἰωάν. 2,1 ἐξ.

Παραδρῖσκαται στὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου: Ἰωάν. 19,25 παρ.

Στὴ φροντίδα τοῦ Ἰωάννου, μαθητοῦ τοῦ Κυρίου: Ἰωάν. 19,26.

Μετὰ τὴν Ἀνάληψη, στὴν ἐκλογή τοῦ Ματθία: Πράξ. 1,14.

Κατὰ τὴν Πεντηκοστή (πιθανότατα): Πράξ. 2,1.

Διορθόδοξο Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο Κιλκίς

Ἔνα χαμόγελο στὴν ὀρθόδοξη οἰκουμένη

«Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς». Καλημέρα Κιλκίς! Καὶ αὐτὸ τὸ καλημέρα ἀκούγεται σὲ 12 γλῶσσες ἀπὸ 65 στόματα σ' ἓνα κτίριο ποῦ σφύζει ἀπὸ ζωὴ καὶ νιάτα. Μία καινούργια ἡμέρα ἀρχίζει στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο Κιλκίς μὲ χαρακτηριστικὰ τῆς τὴν πολυμορφία καὶ τὴν ἀπλότητα ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, τὴ δόξα γιὰ μάθηση ἢ τὸ ὄνειρο μᾶς ἐκδρομῆς.

Στὸν περιβάλλο χῶρο τῆς ἐκκλησίας τῶν 15 Μαρτύρων, πολιούχων τῆς πόλεως τοῦ Κιλκίς, λειτουργεῖ –τέταρτη χρονιά φέτος– ἓνα Λύκειο Ἐκκλησιαστικὸ, ἓνα ἐργαστήρι γνώσεως, διορθόδοξης ἐπικοινωνίας καὶ καλλιέργειας μαθητῶν.

Τὸ τετρατάξιο Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο Κιλκίς ἰδρύθηκε μὲ τὸ Π.Δ. 389/25.10.1995 ὑστερα ἀπὸ ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Ἀποστόλου, ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Ἦταν τὸ ὄνειρο καὶ ἡ προσευχὴ χρόνων τοῦ γέροντα ποιμενάρχου νὰ συνδράμει στὴ μόρφωση τῶν ἱερέων τῆς ἀκριτικῆς του Μητροπόλεως, μὰ καὶ νὰ

Τῆς κ. Αἰκατερίνης Γ. Λαλαγιάννη, Δρ. Θ.

βοηθήσει τὰ νιάτα, ποῦ ζητοῦν νὰ μαθητεύσουν στὴν ἐγκύκλια καὶ ἐκκλησιαστικὴ παιδεία. Καὶ ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὸ ὄνειρο καὶ ἔγινε ἡ προσευχὴ πιὸ δυνατὴ καὶ ἐναγώνια. Πατὶ, εἶναι, πράγματι, δύσκολη ἡ σύσταση ἓνος Λυκείου καὶ ἀκόμη πιὸ δύσκολη ἡ διαποίμανση καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν νέων μὲ πνεῦμα ἐλευθερίας καὶ αὐτοσεβασμοῦ.

Στὸ Λύκειο δόθηκε ἡ ἐπονομασία «Ἁγιοὶ Κύριλλος-Μεθόδιος» μὲ τὴν εὐχὴ τὸ πνεῦμα τῶν δύο ἁγίων νὰ προσδιορίζει τὰ ὁράματα καὶ τὴν πορεία του. Τοῦτοι οἱ ἅγιοι, «φωτιστὲς ἀπάσης Εὐρώπης», προχώρησαν μὲ σεβασμὸ στὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ κάθε λαοῦ, μὲ σταθερὴ πίστη στὴν καθολικὴ –οἰκουμενικὴ– ὀρθόδοξη ἀλήθεια (ἡ ὁποία δὲν ἀντιμετωπίζει ἐθνικιστικὰ τὸν ἄνθρωπο), μὲ βαθιὰ γνώση τῆς θύραθεν καὶ τῆς θεολογικῆς παιδείας. Μὲ αὐτὲς τὶς κατευθυντήριες γραμμές, πρὶν 4 χρόνια, ἀρχισε ἡ λειτουργία τοῦ

σχέσης, ἀλλὰ δὲν ἔχουν νιώσει τὸ περιεχόμενο αὐτῆς τῆς σχέσης. Γι'αὐτὸ, αἰσθανόμαστε ἀληθινὰ τὴν Παναγία ὡς μητέρα μας, ὅταν κι ἐμεῖς τὴν ἀποδεχόμαστε καὶ παραδίδουμε τὸν ἑαυτὸ μας σ' αὐτή, σ' αὐτὸ ποῦ πραγματικὰ εἶναι.

ΣΩΣΙΘΕΟΣ: Ἄς μὴν ξεχνᾶμε, ὡστόσο, ὅτι ἡ Μητέρα τοῦ κόσμου εἶναι πρῶτα μητέρα τοῦ Θεοῦ μας. Εἶναι ἐκεῖνη ποῦ κλήθηκε κι ἀποδέχθηκε καὶ μὲ τὴ θέλησή της γέννησε τὸ Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου. Στὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου διακρίνουμε τὴ σχέση της μὲ τὸν Ἰησοῦ καὶ τὴ σχέση της μ' ὅλους ἐμᾶς, τὴν ἀνθρωπότητα ποῦ καλεῖται νὰ γίνε σῶμα Χριστοῦ.

Ὡς μητέρα ἢ Παναγία, ἀναντίρροπα παραμένει καὶ μετὰ τὴν Κοίμησή της. Μετὰ τὴ θεία μετástασή της, ὅπως τὴ γιορτάζουμε οἱ Ὀρθόδοξοι τὸ Δεκαπενταύγουστο, τὸ μῆνα τῆς Παναγιᾶς, δὲν μᾶς ἐγκατέλειψε. Προσπίπτουμε στὴ χάρι της καὶ στὸ ἔλεός της, γιὰ νὰ παρακαλέσει τὸν Υἱό της, τὸ μεσίτη τοῦ Θεοῦ. Καὶ μᾶς ἀκούει, ὅπως ἡ ἀληθινὴ μάνα τὰ παιδιὰ της.

Ἔχω συγκρατήσει –σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ θέμα– ἓνα χαρακτηριστικὸ δίστιχο εἶναι τοῦ Κωνσταντίνου Δαπόντε (1714-1784), τοῦ ποιητοῦ καὶ σημαντικώτατου θρησκευτικοῦ συγγραφέα, ποῦ ἐκάρε μοναχὸς καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα –τὸ γνωστὸ σ' ἐμᾶς– Καισάριος. Στὸ ποιητικὸ ἔργο του *Ἐξήγησις τῆς θείας Λειτουργίας*, ἐμπεριέχει τρεῖς ἐκτενεῖς ὕμνους στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Σὲ κάποιον λοιπὸν ἀναφέρει:

«Χαῖρε παρθένη Μαριάμ, Μῆτερ γηραιωπάτη Θεοῦ, καὶ τῶν χριστιανῶν, Μῆτερ οἰκειοπάτη»³.

NTANIELA: Μὲ τὰ γνωρίσματα αὐτὰ τῆς Μαριάμ, τῆς «θυγατέρας Σιών», τῆς ἀειπάρθενης Μητέρας μας, μποροῦμε νὰ καταλήξουμε στὸ συσχετισμὸ της μὲ τὴν Ἐκκλησία. Στὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου βλέπουμε τὸ μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας. Μήπως στὴ σχέση τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Ἐκκλησία δὲν ἐξυφαίνεται ἡ σχέση τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὴ Θεοτόκο;

ΚΩΝΣΤ. Π. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, «Ὅτι Θεοτόκος ἡ ἁγία Παρθένος κατὰ Νεστοριανῶν», στὸ ἔργο του *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως*, Γ', 12. PG., τόμ. 94, στ. 1026C.

2. Aug. George, «Μαρία», στὸ *Λεξικὸ Βιβλικῆς Θεολογίας* (Ἀθήνα: Βιβλικὸ Κέντρο «Ἁγτος Ζωῆς», 1980), στ. 628.

3. Κωνσταντίνου Δαπόντε, *Ἐξήγησις τῆς θείας Λειτουργίας* (Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, 1795), σελ. 39. Καὶ ἀνατίπωση στὴ σειρά «Νεοελληνικὴ Ὀρθόδοξος Βιβλιοθήκη, 6» (Ἀθήνα: «Τῆνος», χ.χ.), σελ. 39.

Λυκείου με λίγους μαθητές και ο Θεός εὐλόγησε τὴν προσπάθεια, ἔτσι ὥστε σήμερα νὰ ἔχει 115 μαθητές σὲ πέντε τμήματα. 65 μαθητές εἶναι οἰκότροφοι καὶ ἀπ' αὐτοὺς 35 ὁμόδοξοι ἀπὸ 4 Ἑπίρους καὶ 12 χῶρες τῆς οἰκουμένης (Ἀλβανία, Σερβία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία, Γεωργία, Τσεχία, Ἀγγλία, Κολομβία, Μεξικό, Παλαιστίνη, Οὐγκάντα). Τοῦτο τὸ Λύκειο ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μία σπουδὴ ἀλληλοκατανοήσεως παραδόσεων καὶ πολιτισμῶν, μὴ δυνατότητα αὐτοπροσδιορισμοῦ καὶ ὠριμότητας μέσα ἀπὸ τὴ συνύπαρξη καὶ τὴν ὁμαδικὴ ζωὴ, τὴν κοινὴ μαθησιακὴ προσ-

θεωρητικῆς κατεύθυνσης, μὲ τὴ δυνατότητα καὶ κάποιων ἐπιπλέον ὥρῶν διδασκαλίας θρησκευτικῶν μαθημάτων καὶ βυζαντινῆς μουσικῆς ὡς ἐπιλεγομένων. Μετὰ τὸ πέρας τῶν τριῶν ἐτῶν καὶ τὴ λήψη τοῦ ἀπολυτηρίου, ὑπάρχει καὶ ἡ Δ' Λυκείου, ὡς τάξη θεολογικῆς εἰδικεύσεως καὶ σπουδῆς. Σ' αὐτὴ διδάσκονται θεολογικὰ μαθήματα πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου. Στὴν Δ' Λυκείου ἐγγράφονται ὅσοι ἔχουν τελειώσει κάθε τύπο Λυκείου ἢ ἑξατάξιου Γυμνασίου, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν μὴ πληρέστερη κατάρτιση στὶς ἀλήθειες τῆς πίστεώς μας.



*Τὸ ἐντυπωσιακὸ κτίριο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου
Κιλκίς «Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος»*

πάθεια, τοὺς κοινούς στόχους καὶ, πολλές φορές, τὶς κοινὲς καλὰ σχεδιασμένες φάρσες καὶ τὸ παιχνίδι.

Τὸ οἶγμα τῆς Μητροπόλεως ποὺ φιλοξενεῖ τὸ Λύκειο, παλαιὸ οἰκοτροφεῖο ποὺ ἀγκάλιασε γενιὲς Κιλκισιωτῶν, ἀνακαινίσθηκε ἐξ ὀλοκλήρου. Ἔτσι ἄνετοι καὶ φιλόξενοι χῶροι περιμένουν τὰ παιδιά γιὰ νὰ ζήσουν ἐννέα μῆνες στὸ δεύτερο σπίτι τους. Καὶ ἡ κατακόμβη τοῦ ναοῦ τῶν 15 Μαρτύρων, ποὺ τιμᾶται στοὺς Ἅγιους Κύριλλο-Μεθόδιο, ἔχει γίνῃ ὁ χῶρος τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τοῦ Σχολείου.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο ἐντάχθηκε, σύμφωνα μὲ τὶς τελευταῖες ἀνακατατάξεις στὸ χῶρο τῆς παιδείας, στὰ ἐνιαῖα Λύκεια καὶ ἀκολουθεῖ τὶς ἐξελίξεις ὅλων τῶν ἐνιαίων Λυκείων τῆς πατρίδας μας. Διδάσκονται ὅλα τὰ μαθήματα, ποὺ ἀναγράφονται στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ ΥΠΕΠΘ τῆς

Ἐπίσης, μὲ τὴ φροντίδα τῆς Ἱ.Μ. Κιλκισίου καὶ κρατικῶν φορέων, προσφέρονται στοὺς μαθητές ὅλων τῶν τάξεων καὶ κάποιες ἐπιπλέον δυνατότητες μάθησεως. Ὡς ἀπογευματινὸς προαιρετικὸς κύκλος μαθημάτων παρέχεται α) διδασκαλία δευτέρας ξένης γλώσσας (ρωσικῆς), β) διδασκαλία ἀγιογραφίας, γ) ἐκμάθηση ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν καὶ δ) ἐνισχυτικὴ διδασκαλία ἑλληνικῆς γλώσσας γιὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς μαθητές. Σκοπὸς ὅλης αὐτῆς τῆς προσπάθειας εἶναι ἡ εὐαισθητοποίηση τῶν μαθητῶν στὸ ἀγαθὸ τῆς παιδείας, καθὼς καὶ ἡ δημιουργικὴ ἐνασχόληση τοῦ ἐλευθέρου χρόνου τους.

Λίγες γραμμὲς γιὰ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο Κιλκίς «Ἅγιοι Κύριλλος-Μεθόδιος», λίγες γραμμὲς ποὺ σκιαγραφοῦν τὸ ὄραμα καὶ τὴν πραγματικότητα καὶ ψάλλουν εὐχαριστιακὰ «δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς γνώσεώς σου, Κύριε».

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

Της κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ, π. Θ. και Πολιτ. Έπιστημών, Ξεναγοῦ

Η Φωκίδα παρ' ὄλο τὸν ὄρεινό της χαρακτηῖρα, ἔπαιξε μεγάλο ἱστορικό και πολιτιστικό ρόλο ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια μέχρι τὶς μέρες μας.

Στὸν πανέμορφο Παρνασσό της ἀντιλαλοῦν ἀκόμα οἱ μῦθοι γιὰ τὶς Μοῦσες ποὺ συμβόλιζαν τὸν πολιτισμὸ και γιὰ τὴν λύρα τοῦ Ἀπόλλωνα ποὺ συμβόλιζε τὴν παγκόσμια ἀρμονία. Ὅμως πάνω στὴν Γκιώνα και τὰ Βαρδούσια ἀντιλαλοῦν ἀκόμα τὰ καριοφύλια τῆς κλεφτουριάς και λάμπει σὰν πνευματικό μετέωρο τὸ Μοναστήρι τοῦ Προδρόμου, ἀσκηταριὸ και στρατηγεῖο μαζί τοῦ Διάκου στὸν μεγάλο ξεσηκωμὸ τοῦ '21. Ἄνεθῖωσε πρὶν ἓνα χρόνο, κοντὰ στὸ χωριὸ Ἄρτοτινα, γενέτειρα δικῆ του και τῆς μητέρας του. (Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Λιδωρίκι 50 χλμ., κρυμμένο μέσα στὰ πλατάνια και τὶς ὄξιές τῶν Βαρδουσιῶν, στὰ 1.300 μ.).

Λίγο πιὸ κάτω, στὸ Κροκύλειο, γεννήθηκε ὁ Στρατηγὸς τοῦ '21 Μακρυγιάννης σ' ἓνα χωράφι! Ὁ δυνατὸς του ὅμως χαρακτήρας φάνηκε ἀπὸ τὰ ἐφηβικά του χρόνια, ὅταν λίγο πιὸ πέρα, στὴν Δεσφίνα, ἔκανε τὴν «συμφωνία» μὲ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο, κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς μνήμης του, και κράτησε τὴν ὑπόσχεσί του νὰ τοῦ ἀφιερῶσει ἓνα ἀσημένιο καντήλι ποὺ ὑπῆρχε ὡς τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁθωνος. (Ὡς γνωστὸν ὁ Ὁθων ἀπέσπασε πολλὰ πολῦτιμα σκεῦη Μονῶν, ὅταν τὶς ἔκλεισε μὲ δικτατορικό τρόπο). Ἕνας μόνος μοναχὸς συνεχίζει σήμερα τὴν ἱστορική παράδοσι αὐτῆς τῆς μονῆς.

Ὅ,τι ὑπῆρξε ἡ Ἅγία Λαύρα γιὰ τὸν Μωριά, τὸν ἴδιο ρόλο ἔπαιξε ἡ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ στὴν Στερεὰ Ἑλλάδα. Βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς Δελφοὺς και τὸ Χρυσό. Σκαρφαλωμένη στοὺς πρόποδες τοῦ Παρνασσοῦ. Στρατηγικά κρυμμένη ἀπὸ κάθε ἐχθρικό μάτι, κατέστη τὸ κέντρο τῆς Ἐπανάστασης στὴν Στερεὰ, ὅταν ὁ Ἐπίσκοπος Σαλώνων (Ἀμφίσσης) Ἡσαΐας, ὕψωσε ἐκεῖ τὴν σημαία τοῦ Ἀγῶνος γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος. Στὴν βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς (σήμερα γυναικεία) ὑπάρχουν μερικά ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς τοῦ '21. Τὸ καθολικό κοσμεῖται μὲ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ φημισμένα ξυλόγλυπτα τέμπλα

τῆς χώρας μας. (Ἀπὸ τὸν ἴδιο τεχνίτη ποὺ ἔκανε και τὸ περίφημο τέμπλο στὸν Ἅγιο Νικόλαο Γαλαξειδίου). Γι' αὐτὸ ἡ μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἀναφέρεται σήμερα στοὺς ξένους τουριστικούς ὁδηγοὺς και πολλοὶ ξένοι τὴν ἐπισκέπτονται.

Μεταξὺ τῶν παλιῶν της κτισμάτων ὑπάρχει, ἐρειπωμένο, και ἓνα «φωτάνα-

μα», δηλαδή ὁ κλειστὸς χώρος ὅπου οἱ μοναχοὶ θερμαινότανε ἐναλλάξ, τὸν χειμῶνα, κατὰ τὶς νυκτερινές ἀκολουθίες. (Τὸ καλύτερο διατηρημένο δυζαντινὸ «φωτάναμα» δρισκεται στὴν Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκά, 11ου αἰ.).

Ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἀντικρύζομε στὰ δυτικά τὸν ἀπέραντο ἐλαιῶνα τῆς Ἀμφίσσης ποὺ καταλήγει στὸν μυχὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μὲ τὸ λιμάνι τῆς Ἰτέας. Σ' αὐτὴν τὴν ἀκτὴ ἔφθασαν, σύμφωνα μὲ τὸν μῦθο, Κρήτες ναυτικοὶ ὁδηγημένοι ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα ποὺ εἶχε μετα-



Τὸ κελλὶ τοῦ Ἀθανασίου Διάκου στὴ Μονὴ Προδρόμου (Ἄρτοτινα). Τὰ θυρανοίξια τῆς Μονῆς, μὲ σκοπὸ τὴν ἀναστήλωση, ἔγιναν στὶς 29 Αὐγούστου 1998. Ἡγούμενος ὁ π. Ἀθανάσιος.

μορφωθῆ σὲ δελφίνοι. Αὐτοὶ οἱ ναυτικοὶ ὑπῆρξαν οἱ ἰδρυταὶ τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν πάνω στὴ δυτικὴ πλαγιά τοῦ Παρνασσοῦ, στὰ 600 μ. ὕψος.

Τὸ μεγαλειῶδες τοπίο ποὺ ἀγκαλιάζει ἡ ματιά μας ἀπὸ κεῖ πάνω, πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἡλιοδοσίεμα, μέσα στὴν ἀντίθεσι ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ τὰ βράχια τῶν Φαιδριάδων καὶ τὴν εἰρηνικὴ κοιλάδα μὲ τὸν Κορινθιακὸ νὰ λαμπυρίζη στὸ βάθος, μᾶς κάνει νὰ καταλάβουμε γιὰ τοὺς Ἀρχαίους Ἕλληνες ὠνόμασαν αὐτὸν τὸν τόπο «ἱερό» καὶ μάλιστα «ὄμφαλό τῆς γῆς». (Ὁ Χριστιανικὸς Ὀμφαλὸς θρῖσκεται στὸ Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως στὰ Ἱεροσόλυμα).

Μετὰ τὶς ἀνασκαφές τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰ. ἀποθανυμάζομε σήμερα τὰ εἱρεῖπια τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, σκαλωτὰ χτισμένα σὲ τέσσερα ἐπίπεδα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν ἱερὰ ὁδὸ, φθάνοντας στὸν Ναό, ὅπου ἐδίδοντο οἱ χρησμοί, καὶ ἀνηφορίζοντας μετὰ πρὸς τὸ θέατρο, γιὰ νὰ καταλήξωμε στὸ στάδιο.

Κατὰ τὶς θρησκευτικὲς ἐορτὲς τῶν Πυθίων, στὸ θέατρο αὐτό, ἐτελοῦντο μουσικοὶ καὶ ποιητικοὶ ἀγῶνες, στὸ δὲ Στάδιο οἱ πανελλήνιοι ἀγῶνες δυὸ χρόνια μετὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς.

Τὸ Μαντεῖο τοῦ Ἀπόλλωνος στοὺς Δελφοὺς ἐπήρασε πολλὰς φορὲς τὴν ἐξέλιξι ἱστορικῶν γεγονότων στὴν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ δὲν ἔλειψε νὰ ἐπισημάνη καὶ τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅταν ἐφθασε ἡ ὥρα. Ὁ Αὐγουστος Ὀκταβιανός, πρῶτος Ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποῖου γεννήθηκε ὁ Χριστός, ἔστειλε κάποτε ἀγγελιαφόρο στοὺς Δελφοὺς γιὰ νὰ ρωτήσῃ τὸ Μαντεῖο ποιὸς θὰ βασιλέψῃ μετὰ ἀπὸ αὐτόν. Καὶ ἡ Πυθία ἀπήντησε: «Ἐβραῖος παῖς καὶ πορεύου ἐν σιγῇ». Μετὰ δηλαδὴ ἀπὸ τὴν γέννησι τοῦ Σωτῆρος ἔπρεπε νὰ μείνουν σιωπηλοὶ ἀπὸ σεβασμό.

Ὁ θρίαμβος τῆς Ἐκκλησίας στὶς ἀρχές τοῦ 4ου μ.Χ. αἰ. ὠδήγησε στὴ δημιουργία νέων χώρων γιὰ τὴν χριστιανικὴ λατρεία. Τότε γέμισε ἡ Ἑλλάδα καὶ ὅλες οἱ ἀκτὲς τῆς Μεσογείου ἀπὸ τὶς περίφημες «βασιλικές». Ἔτσι καὶ στοὺς Δελφοὺς, στὸν χῶρο τῆς ἀρχαίας Παλαιστῆρας καὶ τοῦ Γυμνασίου βλέπομε θεμέλια χριστιανικοῦ Ναοῦ. Βρῆθηκε καὶ μιὰ βασιλικὴ στὴν θέσι τοῦ σημερινοῦ χωριοῦ τῶν Δελφῶν, ὁ διάκοσμος τῆς ὁποίας (τὰ γλυπτὰ θωράκια τοῦ ἱεροῦ τῆς) τὰ βλέπομε στὴν εἴσοδο τῆς Ἱερᾶς Ὀδοῦ καὶ μέρος τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου στὰ



Δελφοί· ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνα (4ου π.Χ. αἰ.), στὰ θεμέλια ἀρχαιότερων ναῶν, καὶ τὸ θέατρο διασκευασμένο κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους. Στὸ κάτω ἐπίπεδο ἡ παλαιστῆρα καὶ τὸ γυμνάσιον.

δεξιὰ τῆς εἰσόδου τοῦ Μουσείου, ὅπου εἶναι ἐκτεθειμένα τὰ λιγοστὰ γλυπτὰ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς τέχνης, ποὺ ἀπέμειναν μετὰ τὴν λαφυραγώγησι καὶ τὴν καταστροφὴ τοῦ Ἱεροῦ.

Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ Τέχνη, Ποίησι καὶ Φιλοσοφίᾳ ἦταν μιὰ προετοιμασία τῶν ἐθνῶν, ποὺ ζοῦσαν στὴν εἰδωλολατρεία, γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸν Ζῶντα Θεόν, μετὰ τὴν Σάρκωσι, τὴν Σταύρωσι, τὴν Ἀνάστασι καὶ τὴν Ἀνάληψι τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ ἡ Πυθία ἔδωσε τὴν κατάλληλη ἀπάντησι στὸν Ἰουλιανὸν τὸν Παραβάτη, αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου ποὺ ἠθέλε νὰ ξαναζωντανέψῃ τὸ Δωδεκάθεο ὕστερα ἀπὸ τὴν δόξα τῶν Χριστιανῶν Μαρτύρων, καὶ μάλιστα μὲ τὴν βία καὶ μὲ νέους διωγμοὺς κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Αὐτὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι ὁ τελευταῖος δελφικὸς χρησμός:

«Πέστε στὸν βασιλιά, τὸ ἄγαλμα ἔπεσε κάτω.
Δὲν ἔχει πιά ὁ Φοῖβος (Ἀπόλλων) Ναό,
οὔτε μαντικὴ δάφνη, οὔτε πηγὴ ποὺ νὰ λαλῇ.
Καὶ τὸ νερὸ ποὺ λαλοῦσε στέρεψε».

(Μεταφρ. ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλήν.: Φιλοσόργγιος, 4ος-5ος αἰ. μ.Χ. – «Ἱστορία», Βιβλ. 7, ἐκδ. Βερολίνου, σελ. 77, 1, 18).

Ἐγκαίνια ἱατρείου ἀγίου Γεωργίου Nkolgok

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὶς εὐλογίες τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικής κ.κ. Πέτρου Ζ' καὶ τὶς συνεχεῖς καὶ ἄσυντες ἐνεργείες τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Θεοδώρου, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ δυσκολίες καὶ ἐμπόδια, τὸ πρῶτο ἱατεῖο τῆς μικρῆς μας



Ἱεραποστολῆς ἀρχίζει τὴ λειτουργία του. Ἐνα μεγάλο ὄνειρο, μιά, πράγματι, μεγάλη προσπάθεια γίνεται πραγματικότητα.

27η Μαρτίου τὸ Nkolgok γιορτάζει καὶ χαίρεται. Ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, νέοι καὶ γέροι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔχουν στὰ πρόσωπά τους, τὰ σκληρὰ καὶ ρυτιδιασμένα ἀπὸ τὸν καιρὸ τροπικὸ ἥλιο, ζωγραφισμένη τὴ χαρὰ, τὴν ικανοποίηση καὶ τὴν ἐλπίδα.

Ἡ κολυμβήθρα τοῦ «ΣΙΑΩΜ» εἶναι ἔτοιμη, γιὰ τὴ διάγνωση καὶ θεραπεία τῶν ἀμυβολλων ἀσθενειῶν ποὺ μαστίζουν καὶ ταλαιπωροῦν τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς. Ἐχουν ἀγορασθεῖ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα ἱατρικὰ ἐργαλεῖα-μηχανήματα καὶ φάρμακα (πολλὰ εἶναι δωρεὰν τῶν «Πατρῶν τοῦ Κόσμου»), γιὰ τὴ σωστὴ λειτουργία τοῦ ἱατρείου (γεννήτρια, ψυγεῖο, κλίβανος ἀπολυμάνσεως ἐργαλείων κ.λπ.). Οἱ χώροι ἔχουν εὐπρεπιστεῖ καὶ ὅλα εἶναι στὴ θέση τους γιὰ τὴ μεγάλη στιγμή.

Τελεῖται ὁ καθιερωμένος ἀγιασμός ἀπὸ τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. Θεόδωρο, παρουσία ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου ὑγείας τοῦ Καμερούν, τοῦ πρέσβους τῆς Ἑλλάδος στὸ Καμερούν κ. Ἀθανασίου Καμήλου, τῆς ομάδας «Γιατροὶ τοῦ Κόσμου», τοῦ Νομάρχου καὶ ὑπονομάρχου τῆς περιοχῆς, τοῦ Νομιάτρου καὶ ἄλλων τοπικῶν ἀρχῶν, πολλῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὸ Γιαουντέ καὶ πλῆθος Καμερουνέζων ἀπὸ τὶς γύρω περιοχές.

Ἐν συνεχείᾳ κόβεται ἡ κορδέλλα τῶν ἐγκαίνιων ἀπὸ τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας, γίνεται ἐπιθεώρηση τῶν χώρων, ποὺ ὅλοι ἐνθουσιάζτηκαν ἀπὸ τὴν τάξη καὶ τὴν καθαριότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν πληρότητα τοῦ ἱατρείου σὲ ἐξοπλισμὸ καὶ φάρμακα.

Μιλώντας, ἐν συνεχείᾳ, στοὺς παρευρισκομένους, ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμέναρχης μας, ἀφοῦ μετέφερε τὴν ἀγάπη καὶ

Τοῦ Πρωτοπρ. κ. Γεωργίου Βακωνάκη

τὴν εὐλογία τοῦ Σεπτοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου μας κ.κ. Πέτρου, ποὺ μὲ ἐνεργείες του, ὡς Μητροπολίτου Καμερούν, εἶχε κτιστεῖ, τόνισε μεταξύ ἄλλων ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας σήμερα μὲ τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρῶτου ἱατρείου τῆς Ἱεραποστολῆς μας, ἀρχίζει ἔμπρακτα πλέον νὰ προσφέρει βοήθεια καὶ παρηγοριὰ στοὺς πάσχοντες ἀδελφούς μας τοῦ Καμερούν, ποὺ τόσο τὴν ἔχουν ἀνάγκη, βοηθώντας ἔτσι στὴ σωτηρία ὄχι μόνο τῶν ψυχῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν θεραπεία τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων νοσημάτων τοῦ σώματος.

Εὐχαρίστησε, στὴ συνέχεια, ὅλους ἐκείνους ποὺ συνέβαλαν ποικιλοτρόπως στὴν ἀνέγερση, τὸν ἐξοπλισμὸ καὶ τὴ λειτουργία τοῦ παρόντος ἱατρείου καὶ συγκεκριμένα, τὴν Φινλανδιζὴ Ἱεραποστολή, ἡ ὁποία σήκωσε ὅλο τὸ οικονομικὸ βάρος ἀνεγέρσεώς του, τὸν κ. Νικόλαο Μπρίκα, ἐπιχειρηματία τοῦ Γιαουντέ, γιὰ τὴν προσφορὰ τῶν ἐπιπλῶν τοῦ ἱατρείου, τὸν κ. Ἐλευθ. Παπαμαστορογιάννη, ἐπίσης ἐπιχειρηματία τοῦ Γιαουντέ, γιὰ τὴν προσφορὰ μίας ἀντλίας νεροῦ καὶ ὅλους τοὺς Ἑλλήνες τοῦ Γιαουντέ ποὺ μᾶς βοήθησαν σ' αὐτὴ μας τὴν προσπάθεια.

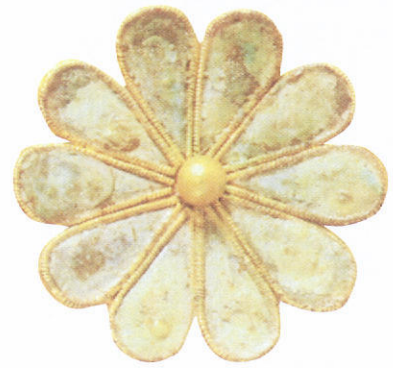
Τέλος, κλείνοντας ὁ Μητροπολίτης μας κ. Θεόδωρος τὴν σύντομη ὁμιλία του, εὐχαρίστησε ὅλους τοὺς παρευρισκομένους καὶ ἰδιαίτερας τοὺς Ἑλλήνες Σαμαρεῖτες «Γιατροὶ τοῦ Κόσμου», ποὺ ἦρθαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μὲ πολλὰ ἐργαλεῖα ἱατρικὰ καὶ φάρμακα γιὰ τὸ ἱατεῖο μας, προσφέροντας ταυτόχρονα ἀνιδιοτελῶς τὶς ἱατροφαρμακευτικὲς τοὺς ὑπηρεσίες γιὰ δεκαπέντε ἡμέρες, ἀνακουφίζοντας τὸν πόνο τῶν ἀδελφῶν μας τοῦ Nkolgok.



Τὸ ἱατεῖο μας ἔκτοτε λειτουργεῖ καθημερινὰ μὲ μίαν ἱατροὺ Καμερουνέζα καὶ ἓνα νοσοκόμο, ἐπιτελώντας, νομίζω, πλήρως τὸ σκοπὸ του, ποὺ εἶναι ἡ παροχὴ ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσει στὴ δημιουργία κι ἄλλων παρόμοιων ἔργων ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ



Ἐπιμέλεια: Ἀθανάσιος Ι. Ἀναστόπουλος



α. Ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.

Πραξ. ι' 28

Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδειξε νὰ μὴ θεωρῶ κανέναν ἄνθρωπο μολυσμένο ἢ ἀκάθαρτο.

β. Αὐτοῦ ἔομεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς.

Ἐφ. β' 10

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε δικό Του ἔργο, πού ἀναγεννηθήκαμε καὶ κτισθήκαμε διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ πράττουμε τ' ἀγαθὰ ἔργα.

γ. Ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο, τὸν προίκισε μὲ δικά Του χαρακτηριστικά, ὥστε νὰ εἶναι μὲ αὐτὰ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Γεν. α' 27



δ. Ἐπλασες, Κύριε, τὸν ἄνθρωπο λίγο κατώτερο ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, τὸν στεφάνωσες μὲ δόξα καὶ τιμὴ.

Ψαλμ. η' 6

ε. Τὸ δημιούργημα πού λέγεται ἄνθρωπος, εἶναι μεγάλο.

Παρ. κ' 6

ς. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν γίνει, γιὰ νὰ ζοῦν ὁ ἕνας χάρη τοῦ ἄλλου.

Μ. Βασίλειος

ξ. Εἶσαι ἄνθρωπος, τὸ μόνο ζῶο πού πλάστηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ μὲ ξεχωριστὴ ἐνέργεια.

Μ. Βασίλειος



η. Εἶμαι μικρὸς καὶ μεγάλος, ταπεινὸς καὶ ψηλός, θνητὸς καὶ ἀθάνατος, ἐπίγειος καὶ οὐράνιος.

Γρηγόριος Θεολόγος

θ. Γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔχει γίνει ἄνθρωπος καὶ σταυρώθηκε καὶ ἐτάφη. Χρυσόστομος

ι. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ ὑπηρετοῦμε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ἅγιος Παχώμος

ια. Δὲν τρέφει ἡ γῆ ἀπ' τὸν ἄνθρωπο ἀδυνατότερο ἄλλο, ἀπ' ὅσα ἀπάνω περπατοῦν στὴν πλάση καὶ ἀνασαίνουν.

Ὅμηρος

ιβ. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι εἶναι κακοί.

Βίας



ιγ. Ἀφοῦ εἶσαι θνητὸς ἄνθρωπος, αὐτὸ νὰ τὸ γνωρίζεις καὶ ποτέ σου νὰ μὴν τὸ ξεχνᾷς.

Φιλήμων

ιδ. Πολλὰ εἶναι τὰ θαυμαστά, μὰ τίποτα δὲν εἶναι πῶς θαυμαστό ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο.

Σοφοκλῆς

ιε. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῶο ὄχι μόνο πολιτικό, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικό, κοινωνικό καὶ ἐπιστήμης δεκτικό.

Ἀριστοτέλης

ις. Πόσο χαριτωμένο πλάσμα εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εἶναι ἄνθρωπος.

Μένανδρος

ιζ. Ὅσο ἄθλιος καὶ ἂν εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, μένει πάντα συνάνθρωπός μας.

Σενέκας



ιη. Τὸ θερίον εἶναι θερίον καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι χειρότερος.

Μακρυγιάννης

ιθ. Πολιτισμὸς δὲν εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς μηχανῆς, ἀλλὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Καρρέλ

κ. Νὰ μὴν προσπαθεῖς νὰ γίνεις ἄνθρωπος ἐπιτυχίας, ἀλλὰ ἄνθρωπος ἀξίας.

Ἀϊνστάιν

κα. Τὸ σύμπαν ὁλόκληρο εἶναι ὄστρακο πού ἐκκολάφτηκε μέσα του τ' ἀκριβὸ μαργαριτάρι, ὁ ἄνθρωπος.

Νιζηφ. Βρεττάκος



κβ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς αὐξάνει, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι λιγοστεύουν.

κγ. Δὲν ἔγινε ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸ σύστημα, ἀλλὰ τὸ σύστημα γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

κδ. Ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ὅταν ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὸ Θεάνθρωπο.



ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΜΜΑΔΟΣ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ. - FAX: 7218308, ΤΗΛ. ΔΙΕΚΠΛ.: 7251149